

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти
Магістр

на тему: «Аналіз фінансового стану страхової компанії та заходи з його покращення»

Виконав: здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 072 Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок
групи 1
Момоход О. Ю.
Керівник: Тютюнник Ю. М.
Рецензент: Коваленко В. В.

Полтава 2025 року

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Освітньо-професійна програма

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
рівень вищої освіти другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Олексій ЗОРЯ

14 листопада 2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Момоход Ольги Юрїївни

1. Тема роботи: «Аналіз фінансового стану страхової компанії та заходи з його покращення»

керівник роботи: кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Тютюнник Юрій Михайлович
Затверджено засіданням кафедри протокол № 3 від 14 жовтня 2024 р.

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 15 грудня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи:

- фінансова звітність приватного акціонерного товариства «Страхова група «ТАС» за 2022 – 2024 рр.
- інші інформаційні дані.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1. Науково-методичні основи аналізу фінансового стану страхових компаній

Розділ 2. Аналіз фінансового стану страхової компанії

Розділ 3. Напрями покращення фінансового стану страхової компанії

5. Перелік графічного матеріалу: схеми, рисунки, графіки, діаграми за темою та об'єктом дослідження.

6. Дата видачі завдання: 14 листопада 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір і затвердження теми роботи.	09.10.2024 р. – 14.10.2024 р.	
2	Затвердження завдання на кваліфікаційну роботу, узгодження плану	15.10.2024 р. – 14.11.2024 р.	
3	Опрацювання літературних джерел	15.11.2024 р. – 10.11.2025 р.	
4	Збір, вивчення і обробка інформації, необхідної для виконання роботи	15.11.2024 р. – 10.11.2025 р.	
5	Виконання теоретичного розділу роботи	15.11.2024 р. – 03.02.2025 р.	
6	Виконання аналітичних розділів роботи	04.02.2025 р. – 10.11.2025 р.	
7	Оформлення тексту роботи	11.11.2025 р. – 16.11.2025 р.	
8	Перевірка на наявність текстових запозичень з інших джерел	17.11.2025 р. – 21.11.2025 р.	
9	Попередній захист роботи на кафедрі	24.11.2025 р. – 26.11.2025 р.	
10	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень і пропозицій	27.11.2025 р. – 03.12.2025 р.	
11	Нормо-контроль	04.12.2025 р. – 10.12.2025 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	22.12.2025 р. – 24.12.2025 р.	

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Ольга МОМОХОД

Керівник роботи

(підпис)

Юрій ПЮТЮННИК

ЗМІСТ

ВСТУП.	5
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ.	9
1.1. Сутність фінансового стану страхових компаній та напрями його аналізу.	9
1.2. Методичні аспекти аналізу та характеристики майнового стану страхових компаній.	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ. ...	24
2.1. Аналіз активів і пасивів страхової компанії.	24
2.2. Оцінювання фінансової стійкості страхової компанії.	32
2.3. Аналіз руху грошових коштів за видами діяльності.	43
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.	50
3.1. Заходи з поліпшення майнового стану.	50
3.2. Підвищення фінансової стійкості та платоспроможності.	55
3.3. Вдосконалення управління грошовими потоками.	60
ВИСНОВКИ.	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.	68
ДОДАТКИ.	76

ВСТУП

Актуальність теми. Аналітичне оцінювання фінансового стану страхових компаній та розробка заходів з його покращення є важливим аспектом в управлінні страховою діяльністю з огляду на кілька ключових факторів, що діють як на глобальному, так і на національному рівнях.

Страхові компанії є ключовим елементом системи фінансового захисту як для фізичних осіб, так і для бізнесу. Вони забезпечують компенсацію втрат у разі настання непередбачуваних подій (стихійні лиха, нещасні випадки, хвороби, втрата майна тощо), а їхня фінансова стабільність безпосередньо впливає на можливості виконання цих зобов'язань. Будь-які сумніви щодо платоспроможності страховиків можуть призвести до паніки серед клієнтів та масового розірвання договорів. Водночас страхові резерви, що накопичені страховими компаніями, є значним джерелом інвестиційних ресурсів для економіки країни. Стабільний фінансовий стан страховиків дозволяє їм ефективно управляти цими резервами, сприяючи економічному зростанню.

Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та вимог Solvency II (або їхніх аналогів на національному рівні) покладає на страхові компанії підвищені вимоги до капіталу, платоспроможності, управління ризиками та прозорості. Аналіз фінансового стану є ключовим у забезпеченні відповідності цим вимогам.

Таким чином, актуальність обраної теми зумовлена її значенням для:

- забезпечення стійкого фінансового стану страхових компаній, що є запорукою виконання ними своїх зобов'язань перед страхувальниками;
- зміцнення довіри до страхового ринку в цілому;
- підвищення ефективності управління страховою діяльністю в умовах мінливого економічного та регуляторного середовища;
- збереження соціальної значущості страхування як інструменту фінансового захисту та джерела інвестицій.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота виконана в межах програми науково-дослідних робіт кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму за темою: «Удосконалення механізму фінансової діяльності підприємств, організацій і установ».

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у проведенні аналізу фінансового стану страхової компанії та обґрунтуванні заходів з його покращення. Для досягнення мети в роботі поставлено такі завдання:

- розкрити сутність фінансового стану страхових компаній та систематизувати напрями його аналізу;
- обґрунтувати методичні аспекти аналізу та визначити характеристики майнового стану страховиків України;
- провести структурно-динамічний аналіз активів і пасивів страхової компанії;
- визначити вплив факторів на рівень показників фінансової незалежності та ліквідності страхової компанії;
- дати оцінку ефективності грошових потоків за видами діяльності;
- обґрунтувати напрями та практичні заходи з покращення фінансового стану страхової компанії, а саме: поліпшення майнового стану, підвищення фінансової стійкості та платоспроможності, вдосконалення управління грошовими потоками.

Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження є теоретико-методичні основи та практичні аспекти аналізу фінансового стану страхової компанії. Об'єктом дослідження є напрями аналізу, система показників оцінювання та шляхи покращення фінансового стану приватного акціонерного товариства «Страхова група «ТАС».

Методи дослідження. Основою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем аналізу та напрямів покращення фінансового стану страхових компаній.

Для реалізації поставлених завдань дослідження використовувалися такі методи: абстрактно-логічний – для формулювання мети та визначення завдань дослідження; теоретичного узагальнення – для визначення сутності фінансового стану страхових компаній та систематизації напрямів його аналізу; аналізу і синтезу, індукції та дедукції – для визначення системи показників оцінювання фінансового стану страхової компанії, формулювання висновків за результатами досліджень; табличний і графічний – для наочного відображення результатів досліджень; горизонтального та вертикального аналізу – для структурно-динамічної характеристики майнового стану страховиків; детермінованого факторного аналізу (ланцюгових підстановок) – для визначення кількісного впливу факторів на зміну коефіцієнтів фінансової незалежності та абсолютної ліквідності.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою виконання роботи слугували фінансова звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та звіт незалежного аудитора приватного акціонерного товариства «Страхова група «ТАС» за 2023-2024 рр., а також інформація Національного банку України щодо показників діяльності страховиків та основних показників діяльності страхових компаній (у розрізі установ).

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів. Наукова новизна одержаних автором результатів полягає у наступному:

- узагальнено основні характеристики та напрями аналізу фінансового стану страхових компаній;
- запропоновано алгоритм структурно-динамічного аналізу майнового стану (активів і пасивів) страховиків, які складають фінансову звітність за МСФЗ та НП(С)БО 1;
- вдосконалено методику оцінювання фінансової стійкості страхової компанії за групами показників фінансової незалежності, ліквідності та наявності власних коштів для покриття зобов'язань;
- запропоновано механізм детермінованого факторного аналізу

коефіцієнта фінансової незалежності та коефіцієнта абсолютної ліквідності.

Висновки і пропозиції за результатами дослідження можуть мати практичне застосування у діяльності страхових компаній, аудиторських фірм, фінансових аналітиків та регулюючих органів.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися й одержали позитивну оцінку на міжнародній конференції: ІХ Міжнародній науково-практичній конференції «Управління розвитком соціально-економічних систем» (м. Харків, 06-07 березня 2025 р.), а також науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти за результатами проходження виробничої практики (м. Полтава, 19 вересня 2025 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 3 наукових праці загальним обсягом 1,15 друк. арк., в тому числі у фаховому виданні категорії «Б» – 1 стаття обсягом 0,87 друк. арк., у матеріалах конференцій – 2 тези доповідей обсягом 0,28 друк. арк.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 66 найменувань, містить 15 таблиць, 11 рисунків, 9 додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 67 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

1.1. Сутність фінансового стану страхових компаній та напрями його аналізу

Сутність фінансового стану страхових компаній полягає в їхній здатності виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками та іншими контрагентами в повному обсязі та у визначені терміни. Це критично важливо, оскільки страхова діяльність базується на довірі: страхувальники сплачують премії зараз, розраховуючи отримати виплати в майбутньому при настанні страхового випадку.

Фінансовий стан страхової компанії відображає її фінансову стійкість, платоспроможність та ефективність використання ресурсів. Узагальнення літературних джерел [3, с. 244-246; 5, с. 62; 13; 40, с. 112-113; 46; 47, с. 230-231; 66] свідчить про виокремлення науковцями ряду ключових характеристик фінансового стану страхових компаній, зміст яких наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Характеристики фінансового стану страхових компаній

Характеристика	Зміст
А	Б
Платоспроможність	Здатність страхової компанії покривати свої зобов'язання (перш за все, страхові виплати) за рахунок наявних активів. Це є одним з найважливіших критеріїв, оскільки невиконання зобов'язань підриває довіру клієнтів та може призвести до банкрутства.
Фінансова стійкість	Довгострокова здатність страховика функціонувати та розвиватися в умовах мінливого зовнішнього середовища, витримувати вплив несприятливих факторів та забезпечувати безперебійне виконання своїх зобов'язань. Це передбачає наявність достатнього власного капіталу та адекватних страхових резервів.
Достатність капіталу	Наявність достатнього обсягу власного капіталу для покриття ризиків, що приймає на себе страхова компанія. Капітал у цьому випадку виступає «буфером» для поглинання непередбачених збитків.

Продовж. табл. 1.1

А	Б
Якість активів	Структура та якість активів, в які інвестовані кошти страхової компанії (страхові резерви та власний капітал). Активи повинні бути ліквідними, диверсифікованими та надійними, щоб забезпечити своєчасні виплати.
Ліквідність	Здатність компанії швидко та без значних втрат перетворювати свої активи на грошові кошти для виконання поточних зобов'язань.
Ефективність управління страховими резервами	Наскільки правильно та адекватно сформовано страхові резерви, які є основним джерелом виплат за страховими випадками. Їхній розмір та структура мають відповідати прийнятим ризикам.
Прибутковість та рентабельність	Здатність компанії генерувати прибуток від своєї основної діяльності (страхування та інвестування), що забезпечує її розвиток та поповнення власного капіталу.
Ефективність перестраховання	Роль перестраховання у зниженні ризиків та підвищенні фінансової стійкості страхової компанії.

На фінансовий стан страхових компаній одночасно впливають різноманітні фактори, які за змістом можна об'єднати в такі групи [11, с. 16-17]:

- макроекономічні фактори: загальний стан економіки країни (інфляція, процентні ставки, ВВП, рівень безробіття), політична стабільність;
- специфічні ризики страхової діяльності: ризики, пов'язані з андеррайтингом (неправильна оцінка ризиків), інвестиціями, управлінням активами та пасивами, шахрайством, операційні ризики;
- регуляторне середовище: державне регулювання страхової діяльності, вимоги до капіталу, резервів, ліквідності, пруденційний нагляд;
- конкуренція на ринку страхових послуг: інтенсивність конкуренції, цінова політика, інновації;
- якість менеджменту: професіоналізм та досвід керівництва, ефективність систем управління ризиками, внутрішнього контролю.

Таким чином, фінансовий стан страхової компанії – це комплексне поняття, що відображає її здатність виконувати свої зобов'язання, забезпечувати стабільний розвиток та ефективно управляти ризиками в умовах динамічного ринку.

Аналіз фінансового стану страхових компаній є складним і

багатогранним процесом, що дозволяє оцінити їхню платоспроможність, фінансову стійкість, ефективність діяльності та потенціал розвитку за допомогою широкого спектру кількісних та якісних показників з використанням різноманітних методів дослідження. Основними напрямками такого аналізу є [3, с. 244-245; 12, с. 118; 19, с. 93; 46; 47, с. 231-232; 50]:

1. Аналіз структури та якості активів:

- інвестиційний портфель: оцінка складу, диверсифікації та ліквідності інвестицій (державні цінні папери, акції, облігації, нерухомість). Важливо враховувати ризики, пов'язані з кожним видом інвестицій;

- дебіторська заборгованість: аналіз обсягів, термінів погашення та якості дебіторської заборгованості (перестраховальники, страхові агенти, страхувальники);

- грошові кошти та їх еквіваленти: оцінка достатності грошових коштів для покриття поточних зобов'язань.

2. Аналіз структури та якості зобов'язань:

- страхові резерви як ключовий показник для страхових компаній. Аналізується адекватність формування страхових резервів (резерви незароблених премій, резерви збитків, резерви коливань збитковості тощо) до потенційних страхових виплат;

- перестраховування: оцінка ефективності перестраховальних програм та їхнього впливу на рівень ризику;

- кредиторська заборгованість: аналіз обсягів та структури кредиторської заборгованості.

3. Аналіз власного капіталу:

- розмір та структура власного капіталу: оцінка достатності капіталу для покриття потенційних ризиків та забезпечення стабільної діяльності;

- відповідність нормативним вимогам: перевірка дотримання встановлених регулятором нормативів капіталу.

4. Аналіз фінансових результатів (прибутковості):

- доходи від страхової діяльності: аналіз премій (брутто-премій, нетто-премій), доходів від перестраховування;
- витрати на страхову діяльність: аналіз страхових виплат, витрат на ведення справи, комісійних винагород;
- інвестиційні доходи: доходи від розміщення страхових резервів та інших активів;
- чистий фінансовий результат: оцінка прибутковості або збитковості компанії;
- рентабельність: розрахунок показників рентабельності (рентабельність власного капіталу, рентабельність активів, рентабельність страхових операцій).

5. Аналіз ліквідності та платоспроможності:

- поточна ліквідність: здатність компанії покривати поточні зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів;
- загальна ліквідність: здатність компанії покривати всі зобов'язання.
- платоспроможність: здатність компанії виконувати свої зобов'язання в повному обсязі та у встановлений термін, особливо щодо виплати страхових відшкодувань.
- коефіцієнти платоспроможності: розрахунок та аналіз відповідних коефіцієнтів, що відображають співвідношення власного капіталу та страхових зобов'язань.

6. Аналіз ефективності управління:

- управління ризиками: оцінка системи управління ризиками, включаючи ідентифікацію, оцінку, моніторинг та контроль ризиків (страхові, інвестиційні, операційні);
- якість портфеля: аналіз структури страхового портфеля (за видами страхування, регіонами, клієнтами) та його збалансованості;
- ефективність інвестиційної політики: оцінка результативності управління інвестиційним портфелем;
- витрати на ведення справи: аналіз ефективності витрат на

адміністративні потреби, маркетинг, персонал.

Основними методичними прийомами аналізу та прогнозування фінансового стану страхових компаній є:

- динамічний аналіз тенденцій – вивчення змін фінансових показників у динаміці за кілька періодів;
- порівняльний аналіз – зіставлення показників компанії з показниками конкурентів та середньоринковими значеннями;
- прогнозування – оцінювання майбутнього фінансового стану компанії на основі виявлених тенденцій та впливу зовнішніх факторів.

Щодо місця у системі страхового менеджменту, то аналіз фінансового стану страхових компаній є невід’ємною частиною як внутрішнього контролю (для прийняття управлінських рішень), так і зовнішнього нагляду (для забезпечення захисту інтересів страхувальників та стабільності фінансового ринку).

Фінансовий стан страхових компаній значною мірою залежить від рівня та динаміки показників їхньої діяльності. Національний банк України для аналізу діяльності страхових компаній використовує зведену інформацію за такими основними показниками [34]:

- кількість зареєстрованих страхових компаній, з них компаній зі страхування життя;
- кількість страхових компаній, що подали звітність;
- кількість договорів страхування, які почали діяти в звітному періоді;
- прийняті активи для розрахунку регулятивного капіталу;
- обсяг сплачених статутних капіталів;
- валові страхові премії, з них від страхувальників – фізичних осіб;
- валові страхові виплати, з них страхувальникам – фізичним особам;
- рівень валових виплат, у тому числі страхувальникам – фізичним особам, % – відсоткове відношення валових страхових виплат до валових страхових премій;

- чисті страхові премії – валові страхові премії за мінусом частки перестрахових премій;
- чисті страхові виплати – валові страхові виплати за мінусом частки страхових перестрахових виплат;
- рівень чистих виплат, % – відсоткове відношення чистих страхових виплат до чистих страхових премій.

За інформацією Національного банку України (сайт НБУ: статистика → наглядова статистика → показники діяльності страховиків, таблиця «Основні показники діяльності страховиків» [34]) проведемо аналіз динаміки основних показників діяльності страхових компаній України за 2022-2024 рр. (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Динаміка показників діяльності страхових компаній України за
2022-2024 рр.**

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024 р. у % до	
				2022 р.	2023 р.
Кількість зареєстрованих страхових компаній (на кінець року)	128	101	65	50,8	64,4
з них компанії зі страхування життя	12	12	10	83,3	83,3
Кількість страхових компаній, що подали звітність (на кінець року)	126	97	64	50,8	66,0
Кількість договорів страхування, які почали діяти в звітному періоді, тис. одиниць	88003,0	94821,5	89962,1	102,2	94,9
Прийняті активи для розрахунку регулятивного капіталу, млн. грн	70298,3	74412,2	65623,3	93,3	88,2
Обсяг сплачених статутних капіталів, млн. грн	6716,8	5955,6	5550,7	82,6	93,2
Валові страхові премії, млн. грн	39661,8	47014,7	53078,9	133,8	112,9
з них від страхувальників – фізичних осіб	24551,6	28755,0	32965,7	134,3	114,6
Валові страхові виплати, млн. грн	13001,4	16867,3	20861,4	160,5	123,7
з них страхувальникам – фізичним особам	7028,5	9150,7	13712,0	195,1	149,8
Рівень валових виплат, %	32,8	35,9	39,3	+6,5	+3,4
у т. ч. страхувальникам – фізичним особам	28,6	31,8	41,6	+13,0	+9,8
Чисті страхові премії, млн. грн	38515,0	46011,0	48560,3	126,1	105,5
Чисті страхові виплати, млн. грн	12810,9	16736,1	18935,8	147,8	113,1
Рівень чистих виплат, %	33,3	36,4	39,0	+5,7	+2,6

Як бачимо, станом на кінець 2024 р. на страховому ринку України відбулося значне скорочення кількості учасників: 65 страхових компаній надавали послуги, порівняно зі 128 у 2022 р. та 101 у 2023 р. Аналогічно, кількість компаній, що подали звітність, впала майже вдвічі за 2022-2024 рр. (зі 126 до 64), причому найшвидше скорочення припало на 2024 р.

Незважаючи на це, за період 2022-2024 рр. ринок демонстрував змішану динаміку. Зокрема, обсяг валових страхових премій значно зріс – на 33,8 % (внески від фізичних осіб – на 34,3 %), але ще швидше зросли валові страхові виплати – на 60,5 % (виплати фізичним особам – на 95,1 %).

Кількість чинних договорів страхування спочатку зросла на 7,7 % у 2023 р., а потім зменшилася на 5,1 % у 2024 р. Також зафіксовано нестійку динаміку прийнятих активів для розрахунку регулятивного капіталу (+5,9 % у 2023 р. та -11,8 % у 2024 р.) та загальне скорочення сплачених статутних капіталів на 17,4 %.

Динаміку валових страхових премій та валових страхових витрат відображено на рис. 1.1.

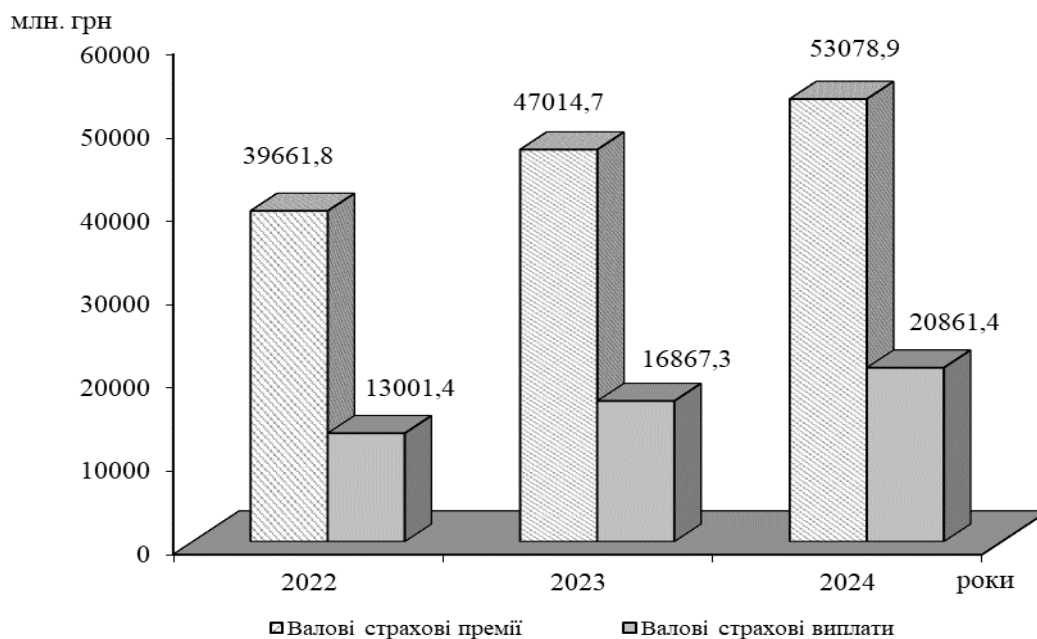

Рис. 1.1. Динаміка валових страхових премій та валових страхових витрат страхових компаній України за 2022-2024 рр.

Значне зростання темпів валових страхових виплат, яке випередило зростання валових премій, призвело до підвищення рівня валових виплат з 32,8 % у 2022 р. до 39,3 % у 2024 р. Зокрема, для страхувальників-фізичних осіб цей показник зріс ще суттєвіше – з 28,6 до 41,6 %. Аналогічна тенденція спостерігалася і для чистих показників: чисті страхові виплати (+47,8 %) зростали швидше, ніж чисті премії (+26,1 %), що спричинило збільшення рівня чистих виплат із 33,3 до 39,0 % за аналізований період.

Водночас, існують значні проблеми в організації врегулювання страхових випадків. Це стосується регіонів активних бойових дій, де ускладнено проведення оглядів транспортних засобів, виклик поліції на місце ДТП, а також отримання та належне оформлення оригіналів документів для страховика. Діяльність страхових компаній також обмежена через проблеми зі зв'язком, організацією роботи персоналу та ускладненим доступом до офісів і необхідної документації.

1.2. Методичні аспекти аналізу та характеристики майнового стану страхових компаній

Майновий стан страхових компаній – це сукупність показників, що відображають обсяг та структуру активів, зобов'язань, власного капіталу, а також їхню здатність виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками. Іншими словами, це характеристика того, наскільки успішною є страхова компанія з фінансової точки зору, чи є у неї достатньо коштів, щоб своєчасно виплатити всі страхові відшкодування клієнтам у разі настання страхових випадків.

Ключовими показниками, що впливають на майновий стан страхових компаній, є активи, зобов'язання та власний капітал (табл. 1.3). Інформація про них відображається у Звіті про фінансовий стан (Балансі).

Таблиця 1.3

Показники, що впливають на майновий стан страхових компаній

Показник	Характеристика
Активи	Це все, чим володіє страхова компанія: грошові кошти, інвестиції (цінні папери, нерухомість), дебіторська заборгованість (наприклад, заборгованість страхувальників за преміями) та інші матеріальні й нематеріальні цінності.
Зобов'язання	Це всі борги страхової компанії, насамперед страхові резерви (кошти, які компанія відкладає для майбутніх виплат), а також кредиторська заборгованість та інші пасиви.
Власний капітал	Це різниця між активами та зобов'язаннями. Власний капітал відображає фінансову стійкість компанії та її здатність покривати потенційні збитки.

Серед чинників, які визначають важливість забезпечення стійкого майнового стану страхової компанії, можна виділити такі:

- надійність – стійкий майновий стан свідчить про надійність страхової компанії та її здатність виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками;
- довіра – клієнти обирають страхові компанії, яким довіряють, і фінансова стабільність є ключовим фактором у цій довірі;
- стабільність ринку – загальний майновий стан страхових компаній впливає на стабільність всього страхового ринку;
- інвестиції – страхові компанії є важливими інвесторами, і їхній фінансовий стан впливає на економіку в цілому.

Майновий стан страхових компаній визначається сукупним впливом різноманітних внутрішніх (мікроекономічних) і зовнішніх (макроекономічних) факторів. До внутрішніх факторів, на які має безпосередній вплив кожна страхова компанія, належать:

- обсяг страхових премій – більші обсяги премій, як правило, покращують майновий стан;
- ефективність управління активами – успішні інвестиції активів компанії приносять дохід і зміцнюють її фінансове становище;
- рівень страхових виплат – великі або непередбачені страхові випадки можуть негативно вплинути на майновий стан;

- ризик-менеджмент – ефективне управління ризиками допомагає мінімізувати потенційні збитки.

Що стосується зовнішніх (макроекономічних) факторів, то ключовими серед них є економічна ситуація в країні (економічні кризи, інфляція, зміни процентних ставок) та державне регулювання (норми та вимоги регуляторних органів, зокрема в Україні це Національний банк України). НБУ здійснює нагляд за діяльністю страхових компаній, включаючи контроль за їхнім фінансовим станом, вимагаючи прозорості та відповідності встановленим нормам (наприклад, щодо мінімального рівня капіталу та страхових резервів).

Під час проведення аналітичних досліджень слід узяти до уваги, що майновий стан страхових компаній характеризується складом, структурою та динамікою активів і пасивів балансу.

Активи страхової компанії – засоби страховика, інвестовані в цінні папери, нерухомість, інші матеріальні цінності, розміщені на рахунках у банках. Склад активів (майна) залежить від того, як страхова компанія складає фінансову звітність: за МСФЗ [24] чи НП(С)БО 1 [28].

Якщо страхова компанія складає фінансову звітність за МСФЗ, то у Звіті про фінансовий стан відображається інформація про такі можливі види її активів: гроші та їх еквіваленти; інвестиційні активи; активи за контрактами з перестраховування; активи за контрактами страхування; кошти в централізованих резервах; нематеріальні активи; активи з права використання; власні основні засоби; інші активи. Найвищу частку в структурі активів страховиків займають, як правило, інвестиційні активи.

Якщо ж страхова компанія складає фінансову звітність за НП(С)БО 1, то за інформацією форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» будується методична таблиця активу скороченого аналітичного балансу (табл. 1.4).

Специфічними видами активів страховиків є насамперед залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах, частка перестраховика у страхових резервах та відстрочені аквізиційні витрати. Від величини і

Таблиця 1.4

Актив скороченого аналітичного балансу страхової компанії за НП(С)БО 1

№ з/п	Вид активів (майна)	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)
	Активи – всього	1300
1.	Необоротні активи	1095
1.1	Нематеріальні активи	1000
1.2	Основні засоби	1010
1.3	Інвестиційна нерухомість	1015
1.4	Довгострокові фінансові інвестиції	1030+1035
1.5	Відстрочені аквізиційні витрати	1060
1.6	Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065
1.7	... ¹	...
2.	Оборотні активи	1195
2.1	Запаси	1100
2.1.1	Виробничі запаси	1101
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	сума із 1125 по 1155 (без 1136)
2.3	Поточні фінансові інвестиції	1160
2.4	Гроші та їх еквіваленти	1165
2.5	Частка перестраховика у страхових резервах	1180
2.6	... ²	...
3.	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200

1. Можуть наводитись інші важливі для страхової компанії види необоротних активів.

2. Можуть наводитись інші важливі для страхової компанії види оборотних активів.

структури активів страховика залежать перш за все результати оцінювання його платоспроможності.

За інформацією Національного банку України (сайт НБУ: статистика → наглядова статистика → показники діяльності страховиків, таблиця «Дані регуляторного балансу» [34]) проведемо структурно-динамічну характеристику активів страховиків України за 2024 р., використавши для розрахунків методичні прийоми горизонтального і вертикального аналізу (додаток В). При цьому НБУ, починаючи з 2024 р., класифікує активи і пасиви згідно МСФЗ, оскільки вже достатньо велика кількість страхових компаній перейшли на складання фінансової звітності за МСФЗ.

Отже, протягом 2024 р. спостерігалось суттєве зміцнення фінансового стану українських страхових компаній: їхні активи зросли на 10879734 тис. грн, або на 17,6 %. Цей річний темп приросту перевищив макроекономічний показник інфляції (12,0 %), що вказує на зростання реальної вартісної оцінки активів на 5,0 %. Основними драйверами зростання активів стали:

- банківські вклади (депозити): приріст на 5700813 тис. грн (31,3 %). На них припало 52,4 % від загального збільшення активів;

- залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах: зростання на 2072421 тис. грн (34,3 %). Цей вид активів сформував 19,0 % приросту;

- значно зросли також облігації (1147665 тис. грн, або 5,2 %) та грошові кошти на поточному рахунку (1037501 тис. грн, або 23,7 %).

Позитивним моментом у майновому стані є зростання нематеріальних активів (на 30,6 %), інших інвестицій (у 3,1 раза) та зменшення дебіторської заборгованості за основними операціями страхування/перестраховування (на 4,9%). Однак, інша дебіторська заборгованість зросла на 14,0 %.

Щодо структури активів, відбулися зміни в інвестиційному портфелі:

- на кінець 2024 р. банківські вклади (депозити) вийшли на перше місце за часткою, підвищившись з 29,4 до 32,9 % (рис. 1.2);

- облігації, що займали перше місце на початку року (35,8 %), перемістилися на друге (32,0 %);

- також зросла частка коштів у страхових резервних фондах (з 9,8 до 11,2 %) та грошових коштів на рахунках (з 7,1 до 7,4 %);

- частки технічних резервів за перестраховуванням та нерухомого майна зменшилися.

Пасиви страхової компанії – джерела формування майна страховика, які включають різні види зобов'язань та власного капіталу. Динаміка величин та структури пасивів має важливий вплив на ключові характеристики майнового стану та фінансову стабільність діяльності страхових компаній.

Рис. 1.2. Структура активів страховиків України станом на кінець 2024 р.

Склад пасивів (джерел формування майна) залежить від того, як страхова компанія складає фінансову звітність: за МСФЗ чи НП(С)БО 1. Якщо страхова компанія складає фінансову звітність за МСФЗ, то у Звіті про фінансовий стан відображається інформація про такі можливі види пасивів:

1. Зобов'язання: поточні зобов'язання з податку на прибуток; зобов'язання за страховими контрактами; зобов'язання з оренди; зобов'язання за виплатами працівникам; інші поточні зобов'язання.

2. Капітал: акціонерний капітал; капітал у дооцінках; резервний капітал; нерозподілений прибуток (непокритий збиток).

Найвищу частку в структурі пасивів страховиків займають, як правило, зобов'язання за страховими контрактами.

Якщо ж страхова компанія складає фінансову звітність за НП(С)БО 1, то за інформацією форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» будується методична таблиця пасиву скороченого аналітичного балансу (табл. 1.5).

За інформацією Національного банку України (сайт НБУ: статистика → наглядова статистика → показники діяльності страховиків, таблиця «Дані регуляторного балансу» [34]) проведемо структурно-динамічну характеристику пасивів страховиків України за 2024 р. (додаток Г).

Таблиця 1.5

Пасив скороченого аналітичного балансу страхової компанії за НП(С)БО 1

№ з/п	Вид пасивів (джерел формування майна)	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)
	Пасиви – всього	1900
1.	Власний капітал	1495
1.1	Зареєстрований капітал	1400
1.2	Капітал у дооцінках	1405
1.3	Додатковий капітал	1410
1.4	Резервний капітал	1415
1.5	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420
1.6	Інші резерви	1435
1.7	... ¹	...
2.	Зобов'язання	1595+1695+1700
2.1	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1595
2.1.1	Страхові резерви	1530
2.1.2	... ²	...
2.2	Поточні зобов'язання і забезпечення	1695
2.2.1	Поточна кредиторська заборгованість	сума із 1610 по 1650 (без 1621)
2.2.2	... ³	...
3.	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700

1. Можуть наводитись інші важливі для страхової компанії види власного капіталу.

2. Можуть наводитись інші важливі для страхової компанії види довгострокових зобов'язань і забезпечень.

3. Можуть наводитись інші важливі для страхової компанії види поточних зобов'язань і забезпечень.

За результатами розрахунків, у 2024 р. пасиви страхових компаній України збільшилися на 10879734 тис. грн (17,6 %). Це зростання було зумовлене як збільшенням власного капіталу на 6610887 тис. грн (26,5 %), так і зростанням забезпечень та зобов'язань на 4268459 тис. грн (11,5 %). За рахунок такого співвідношення темпів зростання власного та позикового капіталу відбулося підвищення рівня фінансової надійності: частка власного капіталу в структурі пасивів зростає з 40,2 до 43,3 %, а частка забезпечень та зобов'язань, відповідно, зменшилася з 59,8 до 56,7 %.

Структура власного капіталу зазнала змін: зросли статутний капітал (на 12,1 %), внески до незареєстрованого статутного капіталу (в 11,1 раза),

емісійний дохід (на 0,5 %), інша частка участі в капіталі (на 37,3 %) та резервний капітал (на 16,9 %). Проте, нерозподілений прибуток попередніх періодів скоротився на 5,6 %, і його частка в пасивах знизилася з 19,3 до 15,5 %.

Що стосується резервів, то зросли всі їхні види, зокрема резерв узгодження (на 68,1 %), резерв переоцінки фінансових активів (на 28,7 %) та резерв переоцінки основних засобів та нематеріальних активів (на 10,3 %).

Збільшення забезпечень та зобов'язань пояснюється виключно зростанням технічних резервів на 4667945 тис. грн (14,6 %), які становлять найбільшу частку в пасивах страховиків (рис. 1.3). Зокрема, зросли резерви премій (на 14,0 %) та резерви збитків (на 15,5 %). При цьому, позитивним моментом є зменшення кредиторської заборгованості за операціями страхування та перестраховування (на 11,0 %) та інших її видів (на 8,9 %).

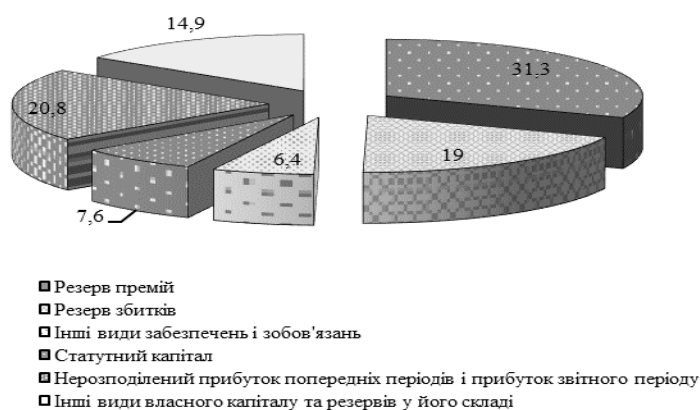

Рис. 1.3. Структура пасивів страховиків України станом на кінець 2024 р.

Аналіз складу, структури та динаміки активів і пасивів страхових компаній дає змогу сформулювати комплексні висновки. Ці висновки виявляють позитивні й негативні ознаки і тенденції у майновому стані страховиків, що є основою для розробки заходів із його поліпшення та підвищення фінансової стабільності суб'єктів страхового ринку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

2.1. Аналіз активів і пасивів страхової компанії

Приватне акціонерне товариство «Страхова група «ТАС» (скорочена назва – АТ «СГ «ТАС» (приватне)) є зареєстрованим приватним акціонерним товариством (дата реєстрації – 19 жовтня 1998 р.), основна діяльність якого полягає у наданні послуг зі страхування (крім страхування життя) та перестраховування. Товариство є учасником банківської групи «ТАС» [39].

Юридична адреса товариства: пр. Берестейський 65, м. Київ, 03117, Україна.

АТ «СГ «ТАС» (приватне) функціонує з метою генерування прибутку шляхом надання комплексного страхового захисту майнових інтересів громадян і суб'єктів господарювання, а також здійснення фінансових операцій у межах, дозволених законодавством і Статутом. Компанія є ліцензованим учасником ринку, що надає послуги всіх видів обов'язкового та добровільного страхування, а також перестраховування, відповідно до вимог українського законодавства.

Як підприємство, що становить суспільний інтерес (згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»), АТ «СГ «ТАС» має значний вплив на ринок. Масштаб діяльності компанії забезпечується розгалуженою регіональною структурою: 28 регіональних дирекцій/філій і 450 точок продажу. Цю мережу обслуговують близько 1000 штатних працівників та понад 1000 страхових агентів. Усі підрозділи є залежними (не мають статусу юрособи) і діють на підставі Положень, затверджених акціонерами. Облік (бухгалтерський і податковий) є уніфікованим та централізованим на рівні Головного офісу.

Діяльність АТ «СГ «ТАС» (приватне) ведеться в Україні, що обумовлює

вплив специфічних для українського економічного середовища ризиків та особливостей, нетипових для більшості інших країн.

Повномасштабна військова агресія РФ завдала значної шкоди економіці, населенню та, відповідно, негативно вплинула на бізнес, фінансовий стан і результати діяльності АТ «СГ «ТАС» (приватне).

Тривалі проблеми з безпекою створюють перешкоди для стабільного економічного та фінансового розвитку України, а операційне середовище залишається вкрай ризикованим та невизначеним. У АТ «СГ «ТАС» (приватне) визнають неможливість достовірно оцінити майбутній вплив поточної економіко-політичної ситуації на ліквідність і дохід компанії, а також на стабільність операцій з клієнтами та постачальниками. Ця істотна невизначеність може позначитися на майбутній діяльності, можливості відшкодування вартості активів та здатності обслуговувати борги у встановлені терміни [39].

Фінансова звітність АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2024 р. була підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), ґрунтуючись на ключовому припущенні безперервності діяльності. Це припущення передбачає, що реалізація активів та виконання зобов'язань відбудеться у рамках звичайної господарської діяльності. Керівництво компанії забезпечує належні заходи для підтримки цього принципу та очікує, що прогнозована сума виручки від надання послуг дозволить покривати операційні витрати та своєчасно обслуговувати зобов'язання. Компанія зберігає постійний моніторинг потенційного впливу наявних чинників невизначеності та планує вживати всіх можливих кроків для нейтралізації будь-яких негативних наслідків для своєї операційної діяльності.

За інформацією Національного банку України (сайт НБУ: статистика → наглядова статистика → основні показники діяльності страхових компаній (у розрізі установ) [32]) проведемо аналіз динаміки основних вартісних показників діяльності АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

**Динаміка вартісних показників діяльності АТ «СГ «ТАС» (приватне) за
2022-2024 рр., тис. грн**

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Зміна (+,-) 2024 р. до 2022 р.	
				абсолютна	віднос- на, %
Прийняті активи для розрахунку регулятивного капіталу	2955864,3	3908101,4	4080054,1	+1124189,8	+38,0
Технічні резерви	1986024,8	2697188,5	2680717,7	+694692,9	+35,0
Страхові премії	2432613,6	3539924,0	4881262,0	+2448648,4	у 2,0 р. б.
Страхові виплати	904319,3	1341251,9	1975268,6	+1070949,3	у 2,2 р. б.
Чистий фінансовий результат: прибуток	303238,5	76177,5	157083,6	-146154,9	-48,2

Отже, в 2024 р. порівняно з 2022 р. прийняті активи для розрахунку регулятивного капіталу зросли на 1124189,8 тис. грн (38,0 %), а технічні резерви збільшилися на 694692,9 тис. грн (35,0 %). АТ «СГ «ТАС» (приватне) формує та веде облік таких технічних резервів: резерв премій і резерв збитків. Величина сформованих технічних резервів визначається відповідно до МСФЗ 17 «Договори страхування» [24] та Положення про порядок формування страховиком технічних резервів [36].

За інформацією табл. 2.1 зростання прийнятих активів для розрахунку регулятивного капіталу та технічних резервів відбулося насамперед у 2023 р. із подальшою стабілізацією цих показників у 2024 р.

На рис. 2.1 відображено динаміку страхових премій і страхових виплат в АТ «СГ «ТАС» (приватне) за період 2022-2024 рр.

Як бачимо, в 2024 р. порівняно з 2022 р. страхові премії зросли у 2 рази, а страхові виплати – у 2,2 рази. Результатом такої динаміки стало підвищення коефіцієнта страхових виплат (як відношення страхових виплат до страхових премій) з 0,372 у 2022 р. і 0,379 у 2023 р. до 0,405 у 2024 р. Слід відзначити стійку позитивну динаміку сум страхових премій і страхових виплат і в 2023 р., і в 2024 р.

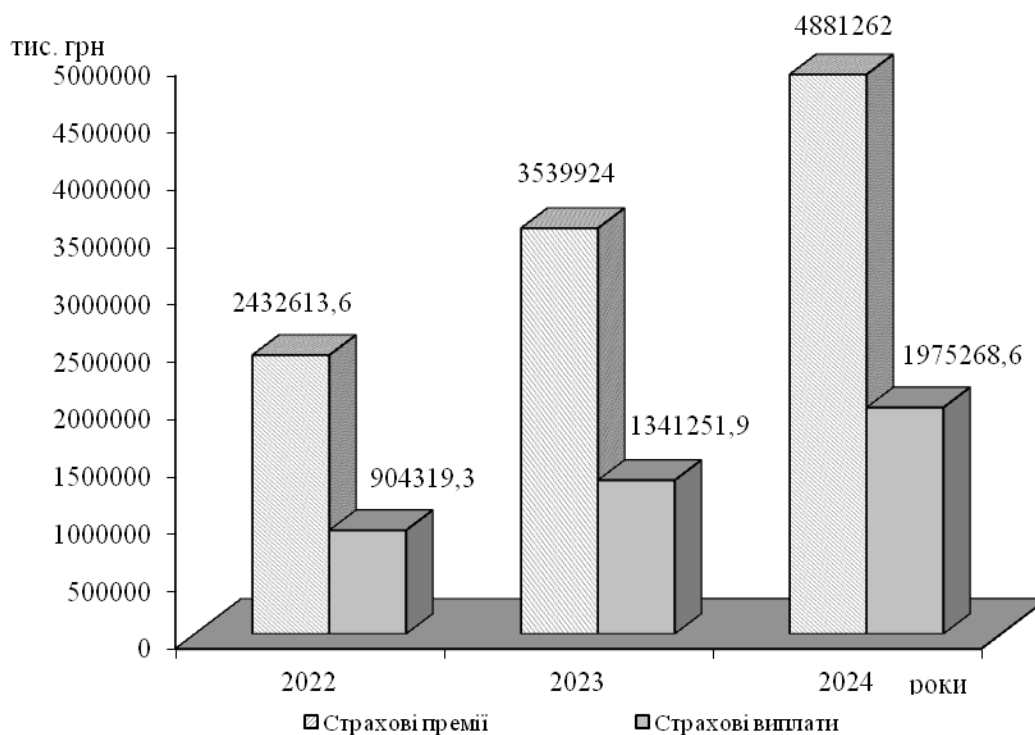

Рис. 2.1. Динаміка страхових премій і страхових виплат в АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр.

Нестійку динаміку має показник чистого прибутку, адже в 2023 р. порівняно з 2022 р. він скоротився у 4 рази, а в 2024 р. порівняно з 2023 р. – зріс у 2,1 раза. Загалом за період 2022-2024 рр. чистий прибуток зменшився на 146154,9 тис. грн, що становить 48,2 % (табл. 2.1).

Важливою характеристикою діяльності страхової компанії є позиція на ринку страхових послуг за ключовими показниками. За інформацією, наведеною на офіційному сайті АТ «СГ «ТАС» (приватне) [43], розглянемо рейтинги компанії серед страховиків України (табл. 2.2).

Як бачимо, АТ «СГ «ТАС» (приватне) є третьою-четвертою компанією за показниками страхових премій, чистих страхових премій, страхових виплат та страхових резервів. Серед видів страхування за сумою страхових премій компанія є лідером за обов'язковим страхуванням цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, на 2-3 місцях – за зеленою карткою, 5-6 місцях – за КАСКО, 4-7 місцях – за страхуванням

Таблиця 2.2

Позиція АТ «СГ «ТАС» (приватне) на страховому ринку України за основними показниками діяльності

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р. (6 місяців)
Позиція на ринку за показниками:				
Страхові премії	3	3	4	4
у тому числі за видами:				
ОСЦПВ ВНТЗ	1	1	1	1
Зелена карта	2	2	2	3
КАСКО	5	6	5	5
Майно (вогонь та стихія)	10	7	6	10
Майно (інші ризики)	16	14	13	12
ДМС	9	8	7	7
Туристів	4	7	5	7
Чисті страхові премії	3	3	3	3
Страхові виплати	5	3	3	3
Страхові резерви	2	3	4	4

туристів, 7-9 місцях – за добровільним медичним страхуванням. Деяко нижчі позиції посідає АТ «СГ «ТАС» (приватне) за страхуванням майна, але цей вид не визначає спеціалізацію компанії.

За інформацією Звітів про фінансовий стан АТ «СГ «ТАС» (приватне), складених за МСФЗ (додатки А.1, Б.1), побудуємо розрахункові таблиці, в яких із використанням прийомів горизонтального та вертикального аналізу проведемо дослідження складу, структури та динаміки активів (додаток Д) і пасивів (додаток Е) компанії за 2022-2024 рр.

У процесі горизонтального аналізу визначимо:

- абсолютні зміни (в тис. грн) величин активів і пасивів за видами та в цілому в звітному році порівняно з базовим роком;
- відносні зміни (у % або разях) величин активів і пасивів за видами та в цілому.

У процесі вертикального аналізу визначимо:

- частки (у %) окремих видів активів і пасивів у їхньому загальному підсумку в базовому та звітному роках;

- зміни часток (у відсоткових пунктах) окремих видів активів і пасивів у їхньому загальному підсумку.

За інформацією додатку Д балансова вартість активів АТ «СГ «ТАС» (приватне) суттєво зросла у 2024 р. порівняно з 2022 р. – на 1683984 тис. грн, що становить 69,9 %. Це зростання випередило сукупний рівень інфляції (17,7 %), забезпечивши збільшення реальної вартості майнових ресурсів на 44,4 %. Ключовими рушіями зростання активів стали:

- кошти в централізованих резервах, які зросли на 970837 тис. грн, або в 2,7 раза;

- інвестиційні активи, що додали 584595 тис. грн, або 39,8 %;

- власні основні засоби, зростання яких склало 88924 тис. грн, або 87,4 %.

Водночас, зафіксовано негативну динаміку за високоліквідними активами:

- зменшення грошей та їх еквівалентів на 12712 тис. грн (10,4 %);

- скорочення нематеріальних активів на 1633 тис. грн (42,5 %).

Незважаючи на зростання, частка інвестиційних активів у загальній структурі майна знизилася з 60,9 % у 2022 р. до 50,1 % у 2024 р. При цьому значно зросла частка коштів у централізованих резервах – з 23,4 до 37,5 % за той же період (рис. 2.2).

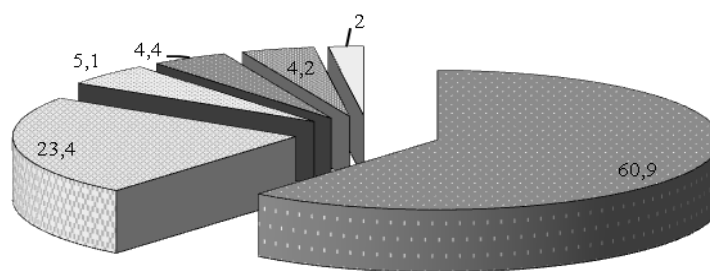
Шляхами поліпшення характеристик майнового стану АТ «СГ «ТАС» (приватне), пов'язаних з інформацією активу балансу, є:

- випереджальне зростання інвестиційних активів порівняно зі зростанням коштів в централізованих резервах;

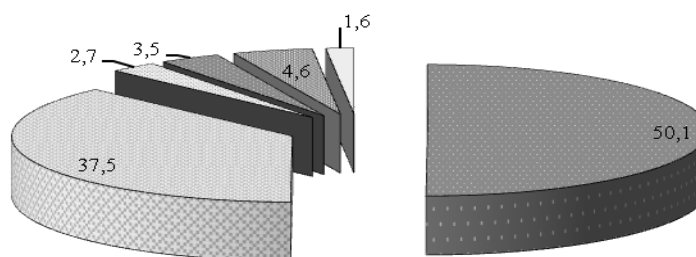
- збільшення власних основних засобів та нематеріальних активів;

- підвищення частки грошей та їх еквівалентів в активах за рахунок випереджального зростання високоліквідних активів як передумови підвищення рівня ліквідності компанії.

За інформацією додатку Е зобов'язання АТ «СГ «ТАС» (приватне) в 2024 р. порівняно з 2022 р. збільшилися на 1496086 тис. грн (93,6 %), а власний

2022 р.

2024 р.

- Інвестиційні активи
- Кошти в централізованих резервах
- Гроші та їх еквіваленти
- Активи за контрактами з перестраховання та страхування
- Власні основні засоби
- Інші види активів

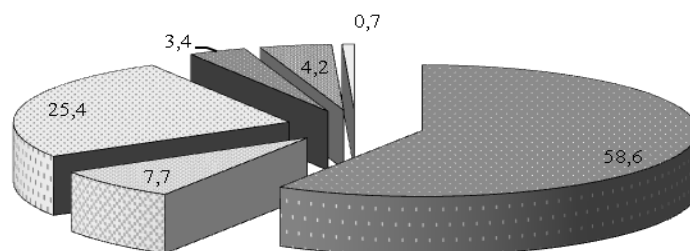
Рис. 2.2. Структура активів АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022, 2024 рр.

капітал за цей же період зріс на 187897 тис. грн (23,2 %). У загальному збільшенні пасивів компанії частка приросту зобов'язань становить 88,8 %, а частка приросту власного капіталу – відповідно 11,2 %.

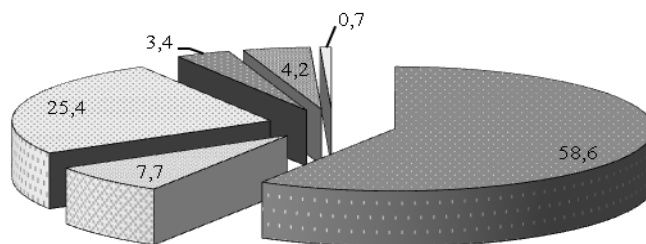
Структура пасивів компанії зазнала суттєвих змін, що призвело до зниження фінансової стабільності. Зокрема, у складі зобов'язань найбільш значно зросли зобов'язання за страховими контрактами (на 89,7 %) та інші поточні зобов'язання (у 3,4 раза). Також збільшилися зобов'язання за виплатами працівникам (на 69,0 %). Натомість, відбулося незначне скорочення поточних зобов'язань з податку на прибуток (на 6,1 %) та зобов'язань з оренди (на 4,6 %).

Щодо власного капіталу, то його зростання забезпечене збільшенням капіталу в дооцінках (у 2,2 раза) та нерозподіленого прибутку (на 14,2 %). Акціонерний і резервний капітал за період дослідження залишилися без змін.

Оскільки зобов'язання зростали в 4 рази швидше, ніж власний капітал, частка зобов'язань у загальній структурі пасивів зросла з 66,3 % у 2022 р. до 75,6 % у 2024 р. Зворотна тенденція зафіксована для власного капіталу, частка якого знизилася з 33,7 до 24,4 %. Це підвищення рівня залежності від позикових коштів негативно впливає на фінансову стійкість. Ключовим елементом пасивів залишаються зобов'язання за страховими контрактами, частка яких зросла з 58,6 до 65,5 %. Зміни в пасивах АТ «СГ «ТАС» (приватне) ілюструє рис. 2.3.

2022 р.

■ Зобов'язання за страховими контрактами	■ Інші види зобов'язань
■ Нерозподілений прибуток	■ Капітал у дооцінках
■ Акціонерний капітал	■ Резервний капітал

2024 р.

Рис. 2.3. Структура пасивів АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022, 2024 рр.

Шляхами поліпшення характеристик майнового стану АТ «СГ «ТАС» (приватне), пов'язаних з інформацією пасиву балансу, є:

- випереджальне зростання власного капіталу порівняно зі зростанням зобов'язань;
- збільшення власного капіталу за рахунок насамперед нерозподіленого прибутку з одночасним нарощуванням величин інших видів власного капіталу;
- зниження частки зобов'язань за страховими контрактами в структурі пасивів;
- скорочення зобов'язань за виплатами працівникам.

2.2. Оцінювання фінансової стійкості страхової компанії

Фінансова стійкість страхової компанії – це спроможність страховика виконати страхові зобов'язання, прийняті за договорами страхування і перестраховування, у випадку впливу несприятливих чинників. Достатній рівень фінансової надійності страхової компанії забезпечує нормальний стан фінансових потоків під впливом незначних змін зовнішнього середовища, постійне збалансування або перевищення доходів над витратами по страховому фонду в цілому. Загальноприйнятим підходом до визначення фінансової стійкості страхової компанії є її характеристика як здатності виконувати взяті зобов'язання за договорами страхування в умовах впливу несприятливих факторів, змін в економічній кон'юнктурі [12, с. 118].

До факторів, що забезпечують фінансову надійність страховика, належать:

1. Розмір власних коштів. В Україні, згідно з обліковими стандартами, до розміру власних коштів страховика належать статутний капітал, інший додатковий капітал, додатково вкладений капітал, резервний капітал, гарантійний капітал. При цьому нормативи встановлюються до величини

статутного капіталу: 1 млн. євро для ризикових компаній та 1,5 млн. євро до компаній зі страхування життя.

2. Збалансований страховий портфель. Досягається поєднанням у ньому більш безпечних і небезпечних видів страхування, які характеризуються частотою настання подій та величиною збитку. Більш небезпечні ризики генерують великі, потенційно можливі збитки, але водночас можуть принести і більші за обсягами премії.

3. Правильно розраховані тарифні ставки. Тарифна ставка є ціною за страхову послугу. В цьому випадку враховується реальна ціна ризику, забезпечується однорідність та стабільність страхових операцій. При розрахунку тарифної ставки необхідно брати до уваги: сформований страховий портфель; статистичну інформацію про настання страхових випадків у минулих періодах; динамічні зміни наведених вище показників.

4. Достатність страхових резервів. Розмір страхових резервів повинен бути адекватним узятим страховим зобов'язанням. Премії, що акумульовані у страхові резерви, певний час знаходяться у страховика і можуть бути інвестовані з метою одержання додаткового доходу.

5. Розміщення страхових резервів. Розміщення страхових резервів у різних активах забезпечує інвестиційну діяльність страховика. Інвестиції повинні бути ліквідні та прибуткові. В окремих періодах за рахунок інвестиційної діяльності можуть покриватися збитки страховика за основною діяльністю.

6. Перестраховування. Без використання перестраховування фінансова надійність страхової компанії не може вважатися забезпеченою. Нормальним вважається такий стан, коли у перестраховування компанією надається від 5 до 50 % усіх ризиків.

В Україні використовуються різні методичні підходи в оцінюванні фінансової надійності (стійкості) страхових компаній. Так, відповідно до Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків [45] для визначення рівня

фінансової надійності страховиків досить тривалий час використовувалися тести раннього попередження – це система порівняння фактичних фінансових показників діяльності страховиків з визначеними Держфінпослуг показниками, їхнє узагальнення та оцінка ризиків діяльності страховиків. При цьому рівень фінансової надійності страховика визначався за шкалою:

- «1» (стійка) – фінансові показники знаходяться на високому рівня;
- «2» (задовільна) – відсутні серйозні проблеми, фінансові показники знаходяться на середньому рівні;
- «3» (гранична) – фінансовий стан викликає побоювання, фінансові показники знаходяться на рівні значно нижчому за середній;
- «4» (незадовільна) – вважається неприпустимим, фінансовий стан є дуже нестабільним.

Алгоритм визначення рівня фінансової надійності страхової компанії за допомогою тестів раннього попередження передбачає використання для розрахунків інформації фінансової звітності страхової компанії, складеної за НП(С)БО 1. Якщо ж страхова компанія складає фінансову звітність за МСФЗ, то визначення тестів раннього попередження відповідно до Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків є проблематичним через неузгодженість вихідної інформації. Оскільки АТ «СГ «ТАС» (приватне) складає фінансову звітність за МСФЗ, для оцінювання фінансової надійності компанії неможливо використати тести раннього попередження.

На нашу думку, категорія «фінансова стійкість страхової компанії» повинна розглядатися у широкому розумінні та об'єднувати такі характеристики, як фінансова незалежність, ліквідність, можливість самостійного виконання зобов'язань. На підставі узагальнення бачення різних дослідників щодо оцінювання фінансової стійкості страховиків [3, с. 245; 4, с. 8; 5, с. 63; 12, с. 120; 13; 14, с. 105; 20, с. 199; 31; 40, с. 114-116; 50; 51, с. 96-97; 66] пропонуємо у системі відповідних показників (коефіцієнтів) виокремити три групи (табл. 2.3):

Таблиця 2.3

Показники оцінювання фінансової стійкості страхової компанії

Показник	Економічний зміст	Нормативне значення (оптимальна динаміка)
Показники фінансової незалежності		
Коефіцієнт фінансової незалежності	<u>Власний капітал</u> Пасиви	0,2-0,4
Коефіцієнт боргового навантаження	<u>Зобов'язання</u> Пасиви	0,6-0,8
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	<u>Власний капітал – Необоротні активи</u> Оборотні активи	$\geq 0,1$
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	<u>Власний капітал – Необоротні активи</u> Власний капітал	Зростання
Показники ліквідності		
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Гроші та їх еквіваленти + Поточні <u>фінансові інвестиції</u> Поточні зобов'язання	$\geq 0,3$
Коефіцієнт поточної ліквідності	Гроші та їх еквіваленти + Поточні <u>фінансові інвестиції</u> + Поточна <u>дебіторська заборгованість</u> Поточні зобов'язання	$\geq 1,0$
Коефіцієнт загальної ліквідності	<u>Оборотні активи</u> Поточні зобов'язання	≥ 2
Показники наявності власних коштів для покриття зобов'язань		
Коефіцієнт покриття зобов'язань за страховими виплатами	<u>Страхові резерви + Власний капітал</u> Страхові виплати	Зростання
Коефіцієнт достатності страхових резервів	<u>Страхові резерви</u> Страхові виплати	≥ 1
Коефіцієнт відношення страхових резервів до власного капіталу	<u>Страхові резерви</u> Власний капітал	Зростання

- показники фінансової незалежності: коефіцієнти фінансової незалежності, боргового навантаження, забезпеченості власними оборотними коштами, маневреності власного капіталу;

- показники ліквідності: коефіцієнти абсолютної, поточної та загальної ліквідності;

- показники наявності власних коштів для покриття зобов'язань: коефіцієнти покриття зобов'язань за страховими виплатами, достатності страхових резервів, відношення страхових резервів до власного капіталу.

Для страхових компаній, які складають фінансову звітність за МСФЗ,

зокрема для АТ «СГ «ТАС» (приватне), актуальним питанням є віднесення відповідних видів активів і пасивів до тих чи інших груп. Наприклад, у Звіті про фінансовий стан (додатки А.1, Б.1) до складу оборотних активів відносяться гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції (у складі інвестиційних активів за інформацією Приміток до фінансової звітності), активи за контрактами перестраховування та страхування, інші активи, а до складу необоротних активів – кошти в централізованих резервах, нематеріальні активи, активи з права використання, власні основні засоби, довгострокові фінансові інвестиції (у складі інвестиційних активів за інформацією Приміток до фінансової звітності). У пасиві Звіту про фінансовий стан поточними зобов'язаннями є усі види зобов'язань, окрім зобов'язань за страховими контрактами.

За інформацією Звітів про фінансовий стан, Приміток до фінансової звітності (додатки А.1, А.4, Б.1, Б.4) та розділу «Фінансові показники» офіційного сайту АТ «СГ «ТАС» (приватне) [64] побудуємо таблицю вихідних даних для розрахунку показників фінансової незалежності, ліквідності та наявності власних коштів для покриття зобов'язань (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Вихідна інформація для розрахунку показників фінансової незалежності, ліквідності та наявності власних коштів для покриття зобов'язань в АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр., тис. грн

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024 р. у % до	
				2022 р.	2023 р.
Власний капітал	810732	800125	998629	123,2	124,8
Зобов'язання	1598738	2334392	3094824	193,6	132,6
Пасиви	2409470	3134517	4093454	169,9	130,6
Необоротні активи	1438907	2436439	2856505	198,5	117,2
Оборотні активи	970563	698078	1236949	127,4	177,2
Власні оборотні кошти	-628175	-1636314	-1857876	у 3,0 р. б.	113,5
Гроші та їх еквіваленти	122529	107045	109817	89,6	102,6
Поточні фінансові інвестиції	723080	465611	949631	131,3	у 2,0 р. б.
Поточна дебіторська заборгованість	26293	28857	47007	178,8	162,9
Поточні зобов'язання	185779	317307	414319	у 2,2 р. б.	130,6
Страхові резерви	1869400	2632400	2680500	143,4	101,8
Страхові виплати	904300	1314200	1975300	у 2,2 р. б.	150,3

За результатами оцінювання динаміки показників вихідної інформації звертає на себе увагу випереджальне зростання зобов'язань (на 93,6 % у 2024 р. проти 2022 р.) порівняно зі зростанням власного капіталу (на 23,2 % відповідно), а також перевищення темпу приросту необоротних активів (98,5 %) над темпом приросту оборотних активів (27,4 %). Оскільки величина власного капіталу є меншою за величину необоротних активів, показник власних оборотних коштів (різниця між власним капіталом і необоротними активами) має від'ємне значення, яке за період дослідження зросло в 3 рази.

У складі оборотних активів у 2024 р. порівняно з 2022 р. гроші та їх еквіваленти зменшилися на 10,4 %, поточні фінансові інвестиції збільшилися на 31,3 %, поточна дебіторська заборгованість зросла на 78,8 %, а приріст поточних зобов'язань становив 2,2 рази. Також різною є динаміка страхових резервів (приріст на 43,4 %) і страхових виплат (зростання у 2,2 рази).

Динаміка показників вихідної інформації (табл. 2.4) зумовила відповідні зміни рівня показників фінансової стійкості компанії за період дослідження (табл. 2.5).

Отже, значення коефіцієнта фінансової незалежності знизилося з 0,337 у 2022 р. до 0,244 у 2024 р. (на 37,6 %), але продовжує знаходитися у межах нормативного інтервалу (0,2-0,4). Одночасно зі зниженням коефіцієнта фінансової незалежності підвищився коефіцієнт боргового навантаження – з 0,663 до 0,756 (на 14,0 %), що свідчить негативну динаміку в оцінці фінансової незалежності компанії. Оскільки величина власних оборотних коштів є від'ємною (табл. 2.4), значення коефіцієнтів забезпеченості власними оборотними коштами та маневреності власного капіталу приймаються як 0, що вказує на відсутність у компанії власних оборотних активів.

На відміну від оцінки за показниками фінансової незалежності, за коефіцієнтами абсолютної, поточної та загальної ліквідності АТ «СГ «ТАС» (приватне) має достатній рівень оцінки ліквідності, оскільки фактичні значення показників перевищують нормативні значення. Так, станом на кінець 2024 р.

Таблиця 2.5

**Показники фінансової стійкості АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр.
(станом на кінець року)**

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2024 р. у % до	
				2022 р.	2023 р.
Показники фінансової незалежності					
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,337	0,255	0,244	72,4	95,7
Коефіцієнт боргового навантаження	0,663	0,745	0,756	114,0	101,5
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0	0	0	×	×
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0	0	0	×	×
Показники ліквідності					
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	4,552	1,805	2,557	56,2	141,7
Коефіцієнт поточної ліквідності	4,693	1,896	2,671	56,9	140,9
Коефіцієнт загальної ліквідності	5,224	2,200	2,985	57,1	135,7
Показники наявності власних коштів для покриття зобов'язань					
Коефіцієнт покриття зобов'язань за страховими виплатами	2,964	2,612	1,863	62,9	71,3
Коефіцієнт достатності страхових резервів	2,067	2,003	1,357	65,7	67,7
Коефіцієнт відношення страхових резервів до власного капіталу	2,306	3,290	2,684	116,4	81,6

коефіцієнт абсолютної ліквідності перевищує нормативний рівень у 8,5 раза, коефіцієнт поточної ліквідності – у 2,7 раза, коефіцієнт загальної ліквідності – в 1,5 раза. Звертає на себе увагу нестійка динаміка значень усіх показників ліквідності, які суттєво знизилися у 2023 р., а потім дещо підвищилися у 2024 р. Загалом за період дослідження коефіцієнт абсолютної ліквідності знизився на 43,8 %, коефіцієнт поточної ліквідності – на 43,1 %, коефіцієнт загальної ліквідності – на 42,9 %, тобто їхня динаміка є майже ідентичною.

Коефіцієнт покриття зобов'язань за страховими виплатами визначався як відношення суми страхових резервів і власного капіталу до страхових виплат. Зниження значень цього коефіцієнта з 2,964 у 2022 р. до 2,612 у 2023 р. і 1,863 у 2024 р. свідчить про негативну динаміку фінансової стійкості компанії за цим критерієм. За коефіцієнтом достатності страхових резервів маємо таку ж оцінку. Якщо в 2022 р. страхові резерви перевищували страхові виплати майже в 2,1 раза, то в 2024 р. – на 35,7 %. Лише за динамікою коефіцієнта відношення

страхових резервів до власного капіталу є позитивні зрушення в оцінці фінансової стійкості компанії. Так, у 2022 р. страхові резерви перевищували власний капітал у 2,3 раза, а в 2024 р. – у 2,7 раза.

Динаміку основних показників фінансової стійкості АТ «СГ «ТАС» (приватне) відображено на рис. 2.4.

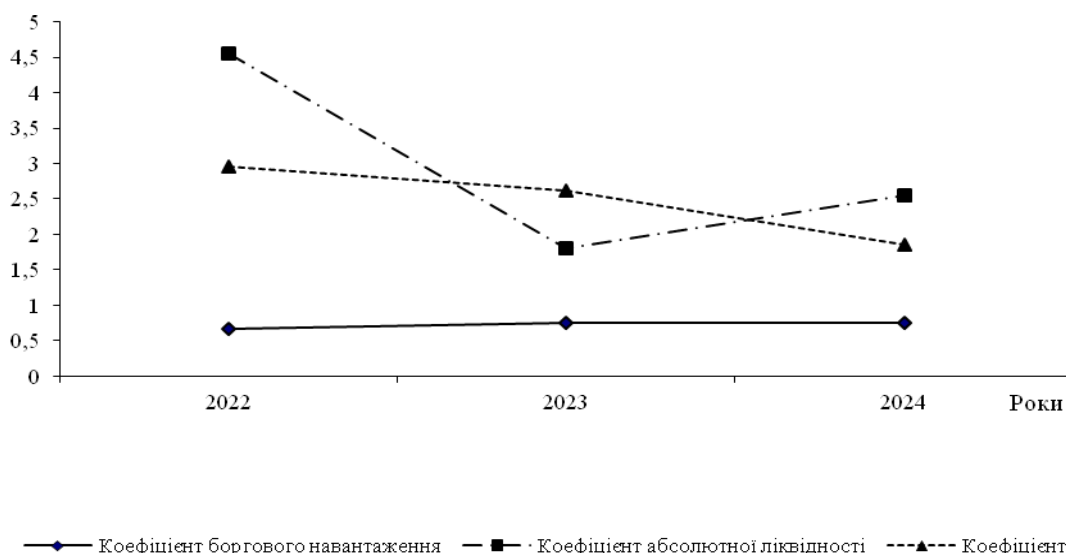

Рис. 2.4. Динаміка основних показників фінансової стійкості АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр. (станом на кінець року)

Важливе значення в аналізі фінансової стійкості страховиків має визначення впливу факторів на рівень і динаміку результативних показників. Далі розглянемо послідовність факторного аналізу коефіцієнта фінансової незалежності та коефіцієнта абсолютної ліквідності.

1. Факторний аналіз коефіцієнта фінансової незалежності.

Модель факторного аналізу коефіцієнта фінансової незалежності:

$$\text{КФН} = \text{ВК} / (\text{ВК} + \text{З}), \quad (2.1)$$

де КФН – коефіцієнт фінансової незалежності;

ВК – власний капітал;

З – зобов'язання.

Отже, на зміну коефіцієнта фінансової незалежності страхової компанії

впливають два фактори: власний капітал і зобов'язання. Із використанням способу ланцюгових підстановок за інформацією табл. 2.6 визначимо вплив факторів на зміну коефіцієнта фінансової незалежності.

Таблиця 2.6

Вихідна інформація для факторного аналізу коефіцієнта фінансової незалежності в АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2023-2024 рр. (станом на кінець року)

Показник	Умовне позначення	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
Власний капітал, тис. грн	ВК	800125	998629	+198504	+24,8
Зобов'язання, тис. грн	З	2334392	3094824	+760432	+32,6
Коефіцієнт фінансової незалежності	КФН	0,255	0,244	-0,011	-4,3

За даними табл. 2.6 розраховуємо умовне значення коефіцієнта фінансової незалежності ($КФН_{ум}$):

$$КФН_{ум} = ВК_1 / (ВК_1 + З_0), \quad (2.2)$$

де $ВК_1$ – власний капітал 2024 р.;

$З_0$ – зобов'язання 2023 р.

$$КФН_{ум} = 998629 / (998629 + 2334392) = 0,300.$$

Загальна зміна (+,-) коефіцієнта фінансової незалежності у 2024 р. порівняно з 2023 р.:

$$\Delta КФН = КФН_1 - КФН_0; \quad (2.3)$$

$$\Delta КФН = 0,244 - 0,255 = -0,011,$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) власного капіталу:

$$\Delta КФН_{ВК} = КФН_{ум} - КФН_0; \quad (2.4)$$

$$\Delta КФН_{ВК} = 0,300 - 0,255 = +0,045;$$

2) зобов'язань:

$$\Delta КФН_З = КФН_1 - КФН_{ум}; \quad (2.5)$$

$$\Delta КФН_З = 0,244 - 0,300 = -0,056.$$

Отже, зниження коефіцієнта фінансової незалежності з 0,255 у 2023 р. до 0,244 у 2024 р., тобто на 0,011 (4,3 %), відбулось під впливом таких факторів. За рахунок збільшення власного капіталу на 198504 тис. грн (24,8 %) коефіцієнт фінансової автономії зріс на 0,045. Водночас унаслідок збільшення зобов'язань на 760432 тис. грн, що становить 32,6 %, коефіцієнт фінансової незалежності знизився на 0,056.

Таким чином, загальне незначне зниження коефіцієнта фінансової незалежності пояснюється випереджальним зростанням зобов'язань (на 32,6 %) порівняно зі зростанням власного капіталу (на 24,8 %).

2. Факторний аналіз коефіцієнта абсолютної ліквідності.

Модель факторного аналізу коефіцієнта абсолютної ліквідності:

$$КЛ = (ГК + ПФІ) / ПЗ, \quad (2.6)$$

де КЛ – коефіцієнт абсолютної ліквідності;

ГК – гроші та їх еквіваленти;

ПФІ – поточні фінансові інвестиції;

ПЗ – поточні зобов'язання.

Отже, на зміну коефіцієнта абсолютної ліквідності впливають три фактори: гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції й поточні зобов'язання. Із використанням способу ланцюгових підстановок за інформацією табл. 2.7 визначимо вплив факторів на зміну коефіцієнта абсолютної ліквідності.

Таблиця 2.7

Вихідна інформація для факторного аналізу коефіцієнта абсолютної ліквідності в АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2023-2024 рр. (станом на кінець року)

Показник	Умовне позначення	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн	ГК	107045	109817	+2772	+2,6
Поточні фінансові інвестиції, тис. грн	ПФІ	465611	949631	+484020	у 2,0 р. б.
Поточні зобов'язання, тис. грн	ПЗ	317307	414319	+97012	+30,6
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	КЛ	1,805	2,557	+0,752	+41,7

За даними табл. 2.7 розраховуємо умовні значення коефіцієнта абсолютної ліквідності (КЛ_{ум1} і КЛ_{ум2}):

$$\text{КЛ}_{\text{ум1}} = (\text{ГК}_1 + \text{ПФІ}_0) / \text{ПЗ}_0, \quad (2.7)$$

де ГК_1 – гроші та їх еквіваленти 2024 р.;

ПФІ_0 – поточні фінансові інвестиції 2023 р.;

ПЗ_0 – поточні зобов'язання 2023 р.

$$\text{КЛ}_{\text{ум1}} = (109817 + 465611) / 317307 = 1,813.$$

$$\text{КЛ}_{\text{ум2}} = (\text{ГК}_1 + \text{ПФІ}_1) / \text{ПЗ}_0, \quad (2.8)$$

де ГК_1 – гроші та їх еквіваленти 2024 р.;

ПФІ_1 – поточні фінансові інвестиції 2024 р.;

ПЗ_0 – поточні зобов'язання 2023 р.

$$\text{КЛ}_{\text{ум2}} = (109817 + 949631) / 317307 = 3,339.$$

Загальна зміна (+,-) коефіцієнта абсолютної ліквідності у 2024 р. порівняно з 2023 р.:

$$\Delta \text{КЛ} = \text{КЛ}_1 - \text{КЛ}_0; \quad (2.9)$$

$$\Delta \text{КЛ} = 2,557 - 1,805 = +0,752,$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) грошей та їх еквівалентів:

$$\Delta \text{КЛ}_{\text{ГК}} = \text{КЛ}_{\text{ум1}} - \text{КЛ}_0; \quad (2.10)$$

$$\Delta \text{КЛ}_{\text{ГК}} = 1,813 - 1,805 = +0,008;$$

2) поточних фінансових інвестицій:

$$\Delta \text{КЛ}_{\text{ПФІ}} = \text{КЛ}_{\text{ум2}} - \text{КЛ}_{\text{ум1}}; \quad (2.11)$$

$$\Delta \text{КЛ}_{\text{ПФІ}} = 3,339 - 1,813 = +1,526;$$

3) поточних зобов'язань:

$$\Delta \text{КЛ}_{\text{ПЗ}} = \text{КЛ}_1 - \text{КЛ}_{\text{ум2}}; \quad (2.12)$$

$$\Delta \text{КЛ}_{\text{ПЗ}} = 2,557 - 3,339 = -0,782.$$

Отже, підвищення коефіцієнта абсолютної ліквідності з 1,805 у 2023 р. до 2,557 у 2024 р., тобто на 0,752 (41,7 %), пояснюється впливом таких факторів. За рахунок збільшення грошей та їх еквівалентів на 2772 тис. грн, або 2,6 %, а

також поточних фінансових інвестицій на 484020 тис. грн, або в 2 рази, коефіцієнт абсолютної ліквідності підвищився відповідно на 0,008 і 1,526. Разом із тим збільшення поточних зобов'язань на 97012 тис. грн, або 30,6 %, зумовило зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,782.

Таким чином, загальне підвищення коефіцієнта абсолютної ліквідності пояснюється насамперед збільшенням поточних фінансових інвестицій. Позитивний вплив на зміну результативного показника факторів збільшення грошей та їх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій перевищив негативний вплив фактору збільшення поточних зобов'язань.

2.3. Аналіз руху грошових коштів за видами діяльності

Основною причиною неплатоспроможності суб'єктів господарювання, у тому числі й на ринку страхових послуг, є низька забезпеченість високоліквідними активами, тобто грошима та їх еквівалентами. Стійкий фінансовий стан страхових компаній передбачає ефективний контроль за рухом грошових коштів та поліпшення управління грошовими потоками.

Рух грошових коштів страхової компанії, яка складає фінансову звітність за МСФЗ, відображається у Звіті про рух грошових коштів, а страхової компанії, яка складає фінансову звітність за НП(С)БО 1, – у формі № 3 «Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)». Метою складання цього звіту є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах та їх еквівалентах за звітний період. У Звіті про рух грошових коштів розгорнуто наводяться суми надходжень і витрачань грошових коштів, що виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності страхової компанії.

У Звіті про рух грошових коштів відображається така інформація щодо руху грошових коштів за видами діяльності страхової компанії:

1. Операційна діяльність:

- надходження від: страхових премій; цільового фінансування; операційної оренди; інші надходження;

- витрачання на оплату: зобов'язань за страховими контрактами; праці; відрахувань на соціальні заходи; зобов'язань з податків і зборів; інші витрачання;

- чистий рух коштів від операційної діяльності: різниця між сумами надходжень і витрачань грошових коштів.

З урахуванням специфіки діяльності страхових компаній головний вплив на рух грошових коштів у результаті операційної діяльності мають надходження від страхових премій та витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами.

2. Інвестиційна діяльність:

- надходження від: реалізації фінансових інвестицій; продажу необоротних активів; отриманих відсотків;

- витрачання на: придбання фінансових інвестицій; придбання необоротних активів;

- чистий рух коштів від інвестиційної діяльності: різниця між сумами надходжень і витрачань грошових коштів.

З урахуванням специфіки діяльності страхових компаній головний вплив на рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності мають надходження від реалізації та витрачання на придбання фінансових інвестицій.

3. Фінансова діяльність:

- надходження від: власного капіталу; отримання позик;

- витрачання на: погашення позик; сплату дивідендів; сплату відсотків;

- чистий рух коштів від фінансової діяльності: різниця між сумами надходжень і витрачань грошових коштів.

З урахуванням специфіки діяльності страхових компаній головний вплив на рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності мають витрачання

на сплату дивідендів.

За інформацією Звіту про рух грошових коштів (додатки А.3, Б.3) проведемо аналіз складу, структури та динаміки надходження і витрачання грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр. (додатки Ж, З, И), використавши прийоми горизонтального і вертикального аналізу.

Отже, за інформацією додатку Ж надходження коштів у результаті операційної діяльності компанії включає 4 напрями: від страхових премій (у 2024 р. порівняно з 2022 р. збільшення на 2307812 тис. грн, або в 2 рази); від цільового фінансування (зменшення на 517 тис. грн, або 26,4 %); від операційної оренди (зменшення на 1313 тис. грн, або 21,9 %); інші надходження (збільшення на 659970 тис. грн, або в 7 разів). Загальна сума надходження грошових коштів у результаті операційної діяльності за період дослідження зросла на 2965952 тис. грн, що становить 2,2 раза. У структурі надходження коштів частка надходжень від страхових премій знизилася з 95,1 % у 2022 р. до 85,6 % у 2024 р., а частка інших надходжень підвищилася відповідно з 4,5 до 14,3 %.

Що стосується напрямів витрачання коштів у результаті операційної діяльності, то маємо зростання за усіма видами витрачань на оплату: зобов'язань за страховими контрактами (на 1597206 тис. грн, або в 2,3 раза), праці (на 100548 тис. грн, або 85,9 %), відрахувань на соціальні заходи (на 14680 тис. грн, або 44,8 %), зобов'язань з податків і зборів (на 59342 тис. грн, або 40,3 %); інших витрачань (на 1744025 тис. грн, або в 3,3 раза). Загальна сума витрачання грошових коштів у результаті операційної діяльності за період дослідження збільшилася на 3515801 тис. грн, що становить 2,5 раза. У структурі витрачання коштів найбільша частка припадає на оплату зобов'язань за страховими контрактами (частка знизилася з 53,8 % у 2022 р. до 48,7 % у 2024 р.) та інші витрачання (частка підвищилася відповідно з 33,3 до 43,2 %).

На рис. 2.5 наведено динаміку загальних сум надходжень і витрачань

грошових коштів, а також чистого руху коштів від операційної діяльності АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр.

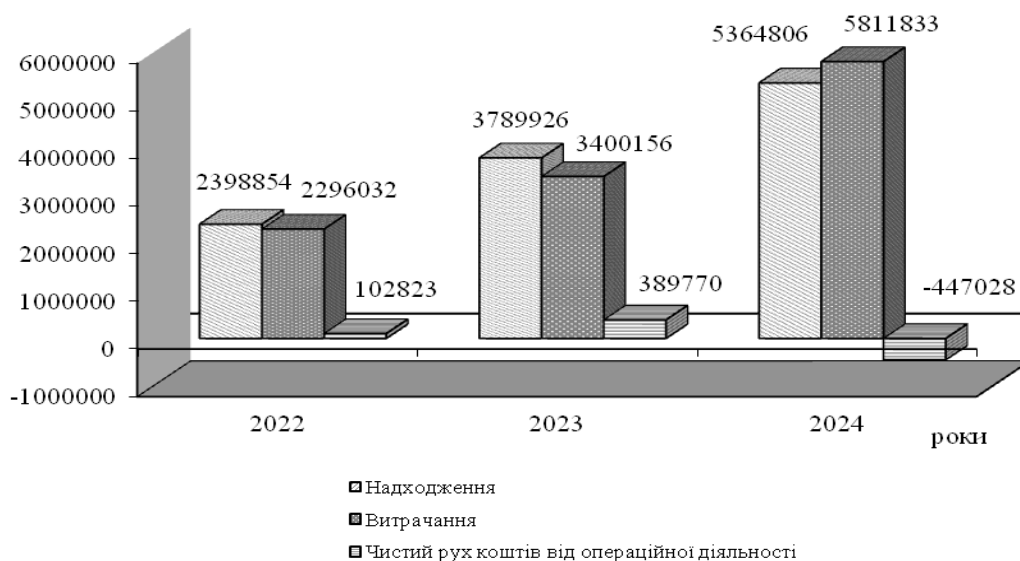

Рис. 2.5. Динаміка показників руху грошових коштів від операційної діяльності АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр., тис. грн

Отже, в 2022-2023 рр. надходження коштів перевищувало їхнє витрачання, що забезпечило додатне значення чистого руху коштів від операційної діяльності, яке зросло з 102823 до 389770 тис. грн, тобто в 3,8 раза. Натомість у 2024 р. витрачання коштів перевищило їхнє надходження на 447028 тис. грн. Випереджальне зростання витрачання коштів (у 2,5 раза) порівняно зі зростанням їхнього надходження (у 2,2 раза) призвело до зменшення чистого руху коштів від операційної діяльності на 549851 тис. грн. Отже, рух грошових коштів у результаті операційної діяльності АТ «СГ «ТАС» (приватне) мав позитивну динаміку в 2023 р. та негативну динаміку в 2024 р.

За інформацією додатку 3 надходження грошових коштів від інвестиційної діяльності компанії в 2022-2023 рр. включало два види, а в 2024 р. – три види. При цьому збільшилися надходження від реалізації фінансових інвестицій (на 534281 тис. грн, або в 4,2 раза) та від отриманих відсотків (на 140774 тис. грн, або 77,9 %). У 2024 р. було 67 тис. грн надходжень від продажу необоротних активів. Частка надходжень від реалізації

фінансових інвестицій підвищилася з 47,8 % у 2022 р. до 68,5 % у 2024 р., а частка надходжень від отриманих відсотків – знизилася, відповідно, з 52,2 до 31,5 %. Загалом надходження грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності збільшилися на 675122 тис. грн, що становить 2,9 раза.

Витрачання грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності страхової компанії в 2022-2023 рр. включало придбання фінансових інвестицій та необоротних активів, а в 2024 р. залишилося лише придбання фінансових інвестицій. У 2024 р. порівняно з 2022 р. витрачання на придбання фінансових інвестицій збільшилося на 335989 тис. грн (у 2,4 раза), а загальна сума витрачання коштів у результаті інвестиційної діяльності зросла на 327809 тис. грн (у 2,3 раза).

У 2022 і 2024 рр. надходження грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності перевищувало їхнє витрачання відповідно на 102310 і 449622 тис. грн, а в 2023 р. була протилежна ситуація, адже від'ємний чистий рух коштів становив 310575 тис. грн. Таким чином, чистий рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності АТ «СГ «ТАС» (приватне) за період дослідження збільшився на 347312 тис. грн, або в 4,4 раза.

За інформацією додатку І надходжень грошових коштів від фінансової діяльності компанії в 2022-2024 рр. не було, а витрачалися кошти на сплату дивідендів у 2022-2023 рр.: відповідно 84561 і 94961 тис. грн.

Далі проводиться комплексний аналіз руху грошових коштів страхової компанії (табл. 2.9) за алгоритмом, наведеним у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Алгоритм визначення руху грошових коштів страхової компанії

№ з/п	Показник
1.	Чистий рух коштів від операційної діяльності (+,-)
2.	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності (+,-)
3.	Чистий рух коштів від фінансової діяльності (+,-)
=4.	Чистий рух коштів за звітний період
+5.	Залишок коштів на початок року
+(-)6.	Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів
=7.	Залишок коштів на кінець року

Висновки щодо управління грошовим потоком страхової компанії варто робити, спираючись на такі можливі діагностичні сценарії чистого руху коштів за період:

- позитивний сценарій («добре»): грошові кошти надходять від основної (операційної) діяльності, тоді як інвестиційна та фінансова діяльність спричиняють їхній відтік;

- нейтральний сценарій («норма»): операційна та фінансова діяльність є джерелами надходжень, які покривають видатки інвестиційної діяльності;

- негативний сценарій («криза»): основна діяльність не генерує грошовий потік (від'ємне значення) і компанія змушена залучати кошти через інвестиційну та/або фінансову діяльність.

Таблиця 2.9

Аналіз руху грошових коштів АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр.,

тис. грн

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Зміна (+,-)	
				2024 р. до 2022 р.	2024 р. до 2023 р.
Чистий рух коштів від операційної діяльності	102823	389770	-447028	-549851	-836789
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	102310	-310575	449622	+347312	+760197
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-84561	-94961	-	+84561	+94961
Чистий рух коштів за звітний період	120572	-15767	2595	-117977	+18362
Залишок коштів на початок року	1637	122529	107045	+105408	-15484
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	320	283	178	-142	-105
Залишок коштів на кінець року	122529	107045	109817	-12712	+2772

Аналіз чистого руху коштів за результатами операційної, інвестиційної та фінансової діяльності свідчить про його нерівномірну динаміку. У 2022 і 2024 рр. зафіксовано чисте надходження коштів: 120572 і 2595 тис. грн відповідно. Натомість, 2023 р. характеризувався чистим відтоком коштів у сумі 15767 тис. грн. Така нестабільність значною мірою зумовлена коливаннями

чистого руху коштів від операційної та інвестиційної діяльності. Загалом, залишок коштів на кінець 2024 р. зменшився відносно 2022 р. на 12712 тис. грн, що становить 10,4 %.

За даними табл. 2.9 рух грошових коштів у 2022-2023 рр. був близьким до позитивного. Проте, у 2023 р. він не зміг забезпечити позитивне значення чистого руху коштів за період, що призвело до скорочення кінцевого залишку коштів на 12,6 % порівняно з початком року. Що стосується 2024 р., то, незважаючи на від'ємний чистий рух коштів від операційної діяльності, позитивний результат інвестиційної діяльності сформував додатне загальне значення чистого руху коштів за звітний період, дозволивши збільшити кінцевий залишок коштів на 2,6 %.

Негативний чистий рух коштів від операційної діяльності у 2024 р. сигналізує про необхідність для менеджменту АТ «СГ «ТАС» (приватне) вдосконалити систему управління грошовими потоками.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

3.1. Заходи з поліпшення майнового стану

Покращення фінансового стану страхової компанії – це комплексний процес, що вимагає належної уваги до багатьох аспектів її діяльності. Основні напрями та заходи, які можуть забезпечити досягнення цієї мети, узагальнено на рис. 3.1.

Розглянемо зміст наведених напрямів та заходів.

1. Управління страховими резервами:

- оптимізація структури резервів – регулярний перегляд та коригування обсягу та складу технічних та вільних резервів відповідно до актуальних ризиків та зобов'язань;

- інвестування резервів – ефективне розміщення вільних коштів резервів у надійні та прибуткові фінансові інструменти з урахуванням допустимого рівня ризику. Важливо забезпечити ліквідність активів для своєчасного виконання зобов'язань;

- актуаріат та моделювання – використання сучасних актуарійських методів для точного прогнозування страхових випадків та розрахунку необхідного рівня резервів.

2. Управління активами та пасивами:

- збалансування активів та зобов'язань – забезпечення відповідності строковості та валютної структури активів строковості та валютній структурі страхових зобов'язань;

- диверсифікація інвестиційного портфеля – розподіл інвестицій між різними класами активів (акції, облігації, нерухомість, депозити) та секторами економіки для мінімізації ризиків та максимізації доходу;

Рис. 3.1. Напрями покращення фінансового стану страхової компанії

- моніторинг ринкових ризиків – постійний аналіз та оцінка впливу ринкових коливань (зміни відсоткових ставок, курсів валют, цін на цінні папери) на вартість активів та зобов'язань компанії.

3. Тарифна політика та андеррайтинг:

- обґрунтовані тарифи – встановлення страхових тарифів, які адекватно відображають ризики, покривають витрати компанії та забезпечують достатній

рівень прибутковості. Це включає регулярний перегляд тарифів з урахуванням зміни статистики збитковості та ринкових умов;

- посилення андеррайтингу – ретельна оцінка ризиків при укладанні договорів страхування для мінімізації випадків зловживання та шахрайства, а також для відсіювання занадто ризикових клієнтів;

- сегментація клієнтів – диференціація тарифів та умов страхування залежно від профілю ризику клієнта.

4. Скорочення адміністративних витрат:

- автоматизація процесів – впровадження сучасних ІТ-рішень для автоматизації рутинних операцій (обробка заяв, врегулювання збитків, ведення обліку), що дозволить зменшити навантаження на персонал та оптимізувати штат;

- оптимізація бізнес-процесів – перегляд та раціоналізація внутрішніх процедур для підвищення ефективності та зменшення зайвих витрат;

- контроль за виплатами – посилення контролю за обґрунтованістю та своєчасністю страхових виплат, боротьба з шахрайством.

5. Поліпшення портфеля страхових послуг:

- аналіз попиту – вивчення потреб ринку та розробка нових, актуальних та затребуваних страхових продуктів;

- диверсифікація продуктів – розширення лінійки продуктів для охоплення ширшого кола клієнтів та розподілу ризиків;

- поліпшення якості обслуговування – забезпечення високого рівня сервісу для утримання існуючих та залучення нових клієнтів. Задоволені клієнти частіше продовжують договори та рекомендують компанію іншим.

6. Управління ризиками:

- впровадження системи управління ризиками – розробка та впровадження комплексної системи ідентифікації, оцінки, моніторингу та контролю всіх видів ризиків (страхових, фінансових, операційних та інших);

- перестраховання – ефективне використання перестраховання для

передачі частини великих ризиків та зниження власного фінансового навантаження;

- внутрішній контроль та аудит – регулярні перевірки дотримання внутрішніх правил та процедур, оцінка ефективності системи управління.

7. Збільшення обсягу страхових премій:

- розвиток каналів продажів – розширення мережі агентів, співпраця з банками, брокерами, використання онлайн-продажів;

- маркетингова активність – проведення ефективних рекламних кампаній та впровадження програм лояльності для залучення нових клієнтів.

- розширення географії – вихід на нові регіональні ринки.

У розділі 2 кваліфікаційної роботи оцінювання фінансового стану АТ «СГ «ТАС» (приватне) проводилося за напрямками:

- структура та динаміка активів і пасивів;

- фінансова стійкість;

- рух грошових коштів.

Відповідно в подальших дослідженнях увагу зосередимо на напрямках, які стосуються поліпшення майнового стану, забезпечення необхідного рівня фінансової стійкості та платоспроможності, підвищення ефективності управління грошовими потоками страхової компанії.

Характеристика майнового стану страховика визначається насамперед змінами в складі та структурі активів і пасивів. Відповідно напрями поліпшення майнового стану АТ «СГ «ТАС» (приватне) повинні включати заходи, спрямовані на (табл. 3.1):

- вдосконалення управління активами та інвестиціями;

- оптимізацію страхових операцій;

- збільшення доходів та контроль витрат;

- підвищення капіталізації;

- зміцнення репутації та довіри.

Таблиця 3.1

Характеристика напрямів поліпшення майнового стану

АТ «СГ «ТАС» (приватне)

Напря́м	Захі́д	Характеристика
А	Б	В
Вдосконалення управління активами та інвестиціями	Диверсифікація інвестиційного портфеля	Необхідно розподіляти інвестиції між різними класами активів (акції, облігації, нерухомість, депозити) для зменшення ризиків та оптимізації доходності.
	Інвестиції у високоліквідні активи	Частина активів повинна бути легко конвертована в готівку для покриття поточних зобов'язань. Це можуть бути короткострокові державні облігації або високоліквідні банківські депозити.
	Оптимізація доходності	Постійний аналіз ринку та пошук можливостей для вигідних інвестицій, що відповідають ризиковому профілю компанії. Розгляд можливостей інвестування у проекти з високою потенційною доходністю за умови зваженої оцінки ризиків.
	Професійне управління активами	Залучення кваліфікованих фінансових аналітиків та портфельних менеджерів або співпраця з досвідченими інвестиційними компаніями.
Оптимізація страхових операцій	АктUARна точність	Забезпечення точного актуарного розрахунку тарифів та резервів. Недооцінка ризиків може призвести до збитків, а переоцінка – до втрати конкурентоспроможності.
	Ефективне врегулювання збитків	Швидке та справедливе врегулювання збитків для підвищення лояльності клієнтів, але при цьому важливо забезпечити контроль витрат та боротися з шахрайством.
	Управління ризиками	Впровадження ефективної системи управління ризиками, яка включає ідентифікацію, оцінку, моніторинг та контроль всіх видів ризиків (андеррайтингових, інвестиційних, операційних тощо).
	Перестраховування	Використання перестраховування для зменшення власних ризиків та стабілізації фінансового стану, особливо для великих та катастрофічних ризиків.
	Продуктова лінійка	Регулярний перегляд та оновлення продуктової лінійки, пропонування затребуваних та прибуткових страхових продуктів.
Збільшення доходів та контроль витрат	Розширення клієнтської бази	Залучення нових клієнтів через ефективний маркетинг, розробка нових каналів продажів (онлайн, партнерські програми) та поліпшення якості обслуговування.
	Оптимізація комісійних винагород	Перегляд та оптимізація системи винагород для агентів та брокерів, щоб стимулювати продажі при збереженні прибутковості.

Продовж. табл. 3.1

А	Б	В
	Контроль адміністративних витрат	Регулярний аналіз та скорочення неефективних адміністративних витрат без шкоди для якості обслуговування та функціонування компанії.
	Цифровізація та автоматизація	Впровадження сучасних ІТ-рішень, що дозволяє автоматизувати багато процесів, зменшити операційні витрати та підвищити ефективність.
Підвищення капіталізації	Збільшення статутного капіталу	Залучення додаткового капіталу від акціонерів або інвесторів, що дозволяє зміцнити фінансову базу компанії.
	Збереження нерозподіленого прибутку	Реінвестування частини отриманого прибутку назад у компанію, що сприяє зростанню власного капіталу.
	Оптимізація структури капіталу	Баланс між власним та залученим капіталом має бути оптимальним для забезпечення фінансової стійкості та мінімізації вартості фінансування.
Зміцнення репутації та довіри	Прозорість та відкритість	Підвищення прозорості у своїй діяльності, надання повної та достовірної інформації про фінансовий стан компанії.
	Висока якість обслуговування	Забезпечення високого рівня сервісу для клієнтів, швидкого реагування на їхні запити та скарги.
	Відповідність регуляторним вимогам	Суворе дотримання усіх вимог регулятора, що є запорукою стабільності та довіри.

Комплексне впровадження запропонованих напрямів і заходів дозволить АТ «СГ «ТАС» (приватне) покращити свій майновий стан та конкурентоспроможність на ринку страхування.

3.2. Підвищення фінансової стійкості та платоспроможності

Підвищення фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії є критично важливим для її довгострокового успіху та здатності виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками. В Україні вимоги до фінансової стійкості та платоспроможності страховиків встановлює та періодично оновлює регулятор – Національний банк України. На рис. 3.2 узагальнено основні напрями та заходи, спрямовані на забезпечення

дотримання АТ «СГ «ТАС» (приватне) вимог щодо необхідного рівня фінансової стійкості та платоспроможності.

Рис. 3.2. Напрями підвищення фінансової стійкості та платоспроможності АТ «СГ «ТАС» (приватне)

Розглянемо зміст наведених напрямів та заходів.

1. Ефективне управління власним капіталом:

- достатній рівень статутного капіталу – забезпечення статутним капіталом, що перевищує мінімальні регуляторні вимоги, є основою фінансової стійкості. В Україні існують мінімальні вимоги до розміру статутного капіталу страхових компаній (наприклад, для страхування життя – 10 млн. євро в еквіваленті, для інших видів – 1 млн. євро). Це дозволяє компанії поглинати непередбачені збитки та розширювати діяльність;

- оптимізація структури капіталу – баланс між власним та залученим капіталом для мінімізації вартості фінансування та забезпечення гнучкості. Власний капітал страховика поділяється на рівні (1, 2, 3) за критеріями прийнятності для покриття вимог до капіталу платоспроможності та мінімального капіталу. Важливо забезпечити достатність капіталу найвищого рівня;

- реінвестування прибутку – частина прибутку повинна реінвестуватися у діяльність компанії для збільшення її капіталу, зміцнення фінансової бази та розвитку;

- використання субординованого боргу та привілейованих акцій – ці інструменти можуть бути залучені для додаткового капіталу, але їхнє використання має відповідати регуляторним вимогам.

2. Якісне управління ризиками:

- ідентифікація та оцінка ризиків – упровадження комплексної системи виявлення, оцінки, моніторингу та мінімізації різних видів ризиків (страхових, ринкових, операційних, кредитних тощо);

- моделювання ризиків та стрес-тестування – використання актуарних моделей та стрес-тестів для прогнозування потенційних збитків та оцінки достатності капіталу. Регулярне проведення стрес-тестів забезпечує перевірку здатності компанії витримувати несприятливі економічні шоки або значні страхові події;

- диверсифікація страхового портфеля – розподіл ризиків між різними видами страхування, географічними регіонами та сегментами клієнтів для зменшення кумулятивного ризику;

- перестраховування – ефективне використання перестраховування для передачі частини ризиків іншим страховикам (перестраховикам), що дозволяє зменшити власні потенційні збитки та підвищити платоспроможність.

3. Зважена інвестиційна політика:

- реалізація консервативного підходу – інвестування активів у високоліквідні та низькоризикові інструменти, такі як державні облігації, депозити в надійних банках, високорейтингові корпоративні облігації;

- диверсифікація інвестицій – розподіл інвестицій між різними класами активів для зниження ринкового ризику;

- відповідність зобов'язанням – інвестиційна політика повинна враховувати терміни та характер страхових зобов'язань.

4. Ефективне управління страховими резервами:

- адекватне формування технічних резервів – формування достатніх та достовірних страхових резервів (резервів збитків, резервів незароблених премій) відповідно до законодавчих та актуарних стандартів. Ці резерви мають бути достатніми та розрахованими відповідно до міжнародних стандартів (наприклад, МСФЗ 17);

- оптимізація інвестиційного портфеля – активи, якими покриваються страхові резерви, мають бути ліквідними та диверсифікованими, щоб забезпечити їхню доступність у разі необхідності виплат. Це можуть бути акції, корпоративні облігації, державні цінні папери тощо;

- регулярний перегляд та переоцінка резервів – постійний моніторинг та переоцінка резервів для відображення змін у ризиках та збитках, забезпечення актуальності та відповідності резервів поточним зобов'язанням.

5. Оптимізація операційної діяльності.

- контроль витрат – ефективне управління адміністративними та

операційними витратами для підвищення рентабельності;

- оптимізація тарифної політики – встановлення обґрунтованих страхових тарифів, які покривають потенційні виплати та адміністративні витрати, а також забезпечують прибутковість;

- якість страхового портфеля – ретельна оцінка ризиків при укладанні договорів страхування, уникнення прийняття надмірно ризикових полісів;

- автоматизація процесів – упровадження сучасних ІТ-рішень для автоматизації процесів андеррайтингу, врегулювання збитків та управління полісами, що підвищує ефективність та знижує помилки;

- ефективна маркетингова політика та менеджмент – залучення та утримання клієнтів, покращення сервісу, що сприяє зростанню доходів та зміцненню позицій на ринку.

6. Сильна корпоративна культура та управління.

- прозорість та підзвітність – забезпечення високих стандартів корпоративного управління та прозорості фінансової звітності;

- кваліфікований персонал – наявність досвідчених актуарів, андеррайтерів, фінансистів та юристів, які розуміють специфіку страхового бізнесу;

- моніторинг та дотримання регуляторних вимог – Національний банк України періодично оновлює вимоги до платоспроможності, формування резервів та звітності. Компанія повинна бути в курсі цих змін та вчасно адаптувати свою діяльність до них.

Підвищення фінансової стійкості та платоспроможності – це безперервний процес, що вимагає постійного моніторингу, аналізу та адаптації до змін у зовнішньому середовищі. Комплексний підхід до всіх зазначених аспектів дозволить АТ «СГ «ТАС» (приватне) бути стійкою та успішною на ринку страховою компанією.

3.3. Вдосконалення управління грошовими потоками

Ефективне управління грошовими потоками (cash flow) є критично важливим для стабільності та розвитку будь-якої страхової компанії. Це дозволяє забезпечити ліквідність, оптимізувати прибутковість та мінімізувати ризики. На рис. 3.3 наведено ключові напрями вдосконалення управління грошовими потоками АТ «СГ «ТАС» (приватне).

Рис. 3.3. Напрями вдосконалення управління грошовими потоками АТ «СГ «ТАС» (приватне)

Посилення планування та прогнозування грошових потоків передбачає:

- розробку детальних бюджетів грошових потоків – створення щомісячних, щоквартальних та річних бюджетів, що охоплюють усі очікувані надходження (страхові премії, інвестиційний дохід) та витрати (страхові виплати, операційні витрати, податки);
- використання сценарного аналізу – прогнозування грошових потоків за різними сценаріями (оптимістичним, песимістичним, реалістичним) для оцінювання потенційних ризиків та можливостей;
- впровадження сучасних інструментів прогнозування – використання

аналітичного програмного забезпечення та статистичних методів для підвищення точності прогнозів.

Оптимізація надходжень грошових коштів передбачає прискорення збору страхових премій та більш ефективне управління інвестиційним портфелем. Для прискорення збору страхових премій необхідно забезпечити впровадження зручних платіжних систем (онлайн-платежі, мобільні додатки, автоматичне списання коштів), гнучких умов оплати (можливість оплати в розстрочку, щомісячні платежі), системи нагадувань (автоматичні сповіщення про наближення термінів оплати).

Ефективне управління інвестиційним портфелем передбачає диверсифікацію інвестицій (розподіл коштів між різними класами активів (акції, облігації, нерухомість) для оптимізації дохідності та мінімізації ризиків), регулярний перегляд та коригування інвестиційної стратегії (враховуючи ринкові умови та фінансові цілі компанії), оптимізацію строковості інвестицій (узгодження строковості інвестицій з очікуваними строками страхових виплат).

Оптимізація вихідних грошових потоків передбачає оптимізацію страхових виплат і контроль та оптимізацію операційних витрат. Для оптимізації страхових виплат необхідно автоматизувати процес врегулювання збитків шляхом прискорення обробки заяв та виплат, посилити контроль за обґрунтованістю виплат завдяки ретельній перевірці страхових подій для запобігання шахрайству, підвищити ефективність управління резервами.

Контроль та оптимізація операційних витрат забезпечується шляхом регулярного аналізу витрат (виявлення нераціональних витрат та можливостей для їхнього скорочення), впровадження енергоефективних технологій (скорочення комунальних витрат), автоматизації бізнес-процесів (зменшення витрат на персонал та паперовий документообіг), переговорів з постачальниками (отримання вигідних умов співпраці).

Впровадження системи внутрішнього контролю та моніторингу включає такі напрями:

- регулярний аналіз фактичних грошових потоків – порівняння з плановими показниками та виявлення відхилень;
- розробку ключових показників ефективності – моніторинг показників ліквідності, рентабельності та ефективності управління активами;
- впровадження автоматизованих систем обліку та контролю – забезпечення прозорості та оперативності отримання інформації;
- регулярний аудит – проведення внутрішнього та зовнішнього аудиту для оцінки ефективності системи управління грошовими потоками.

Управління ризиками ліквідності здійснюється шляхом:

- створення буферних резервів – підтримка достатнього рівня ліквідних активів для покриття непередбачених виплат;
- формування кредитних ліній – угоди з банками про відкриття кредитних ліній на випадок дефіциту грошових коштів;
- проведення стрес-тестування – оцінка здатності компанії витримувати значні фінансові потрясіння та дефіцити грошових коштів.

Наведені заходи, спрямовані на вдосконалення управління грошовими потоками, дозволять АТ «СГ «ТАС» (приватне) ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами, забезпечувати стійкість та досягати поставлених стратегічних цілей.

ВИСНОВКИ

Проведені у кваліфікаційній роботі дослідження з питань аналізу фінансового стану страхової компанії та заходів з його покращення дають змогу зробити ряд висновків та пропозицій:

1. Найбільш важливими характеристиками фінансового стану страхових компаній є платоспроможність, фінансова стійкість, достатність капіталу, якість активів, ліквідність, ефективність управління страховими резервами, прибутковість та рентабельність, ефективність перестрашування. Фінансовий стан страховиків визначається сукупним впливом різноманітних факторів: макроекономічних, ризиків страхової діяльності, регуляторного середовища, конкуренції на ринку страхових послуг, якістю менеджменту тощо.

Аналіз фінансового стану страхових компаній здійснюється за такими основними напрямками: структура та якість активів, структура та якість зобов'язань, власний капітал, фінансові результати (прибутковість), ліквідність та платоспроможність, ефективність управління. Завдяки комплексному аналізу фінансового стану забезпечується ефективний внутрішній контроль та зовнішній нагляд з метою дотримання інтересів страхувальників та розвитку ринку страхових послуг.

2. Фінансовий стан страхової компанії нерозривно пов'язаний з її майновим станом, який показує обсяг, структуру та зміни в активах, зобов'язаннях і власному капіталі. Оцінювання цього стану залежить від того, за якими стандартами складається фінансова звітність: МСФЗ чи НП(С)БО 1.

Згідно з даними Національного банку України, протягом 2024 р. номінальні активи українських страховиків зросли на 17,6 %, а їхня реальна вартість – на 5,0 %. Це зростання відбулося, зокрема, за рахунок значного збільшення банківських вкладів (+31,3 %), коштів у страхових резервних фондах (+34,3 %), грошових коштів на поточному рахунку (+23,7 %) та облігацій (+5,2 %). Примітно, що понад половину (52,4 %) загального приросту

активів забезпечили саме банківські вклади. На кінець 2024 р. структура активів була представлена переважно банківськими вкладками (32,9 %) та облігаціями (32,0 %).

Що стосується пасивів, то за 2024 р. власний капітал страховиків зріс на 26,5 %, тоді як забезпечення та зобов'язання збільшилися на 11,5 %. Така динаміка зумовила підвищення частки власного капіталу у сукупних пасивах з 40,2 % на початку року до 43,3 % на кінець року. Це свідчить про підвищення рівня фінансової надійності страхового сектору.

3. АТ «СГ «ТАС» (приватне) є однією з ключових фігур на українському страховому ринку, посідаючи 4-те місце за обсягом страхових премій та резервів, а також 3-тє місце за страховими виплатами.

Протягом 2024 р., у порівнянні з 2022 р., компанія продемонструвала суттєве зростання основних фінансових показників: активи для розрахунку регулятивного капіталу збільшилися на 38,0 %, технічні резерви – на 35,0 %, страхові премії зросли удвічі, а страхові виплати – у 2,2 рази. Однак, чистий прибуток компанії демонструє нерівномірну динаміку, переважно через зовнішні фактори: у 2023 р. він скоротився у 4 рази відносно 2022 р., але вже у 2024 р. порівняно з 2023 р. зріс у 2,1 рази.

4. З 2023 р. АТ «СГ «ТАС» (приватне) складає фінансову звітність за МСФЗ, що вплинуло на методичні аспекти оцінювання фінансового стану компанії. За результатами аналізу майнового стану:

- балансова вартість активів зросла на 69,9 % у 2024 р. порівняно з 2022 р. Це зростання суттєво перевищило кумулятивний рівень інфляції (17,7 %) за цей період, що підтверджує збільшення реальної вартості майнових ресурсів компанії на 44,4 %;

- основними чинниками, що сприяли збільшенню активів, стали: стрімке зростання коштів у централізованих резервах (у 2,7 рази), збільшення власних основних засобів (на 87,4 %), зростання інвестиційних активів (на 39,8 %). Водночас зафіксовано негативну динаміку: зменшення грошей та їх

еквівалентів (на 10,4 %) та нематеріальних активів (на 42,5 %);

- у структурі майна домінують інвестиційні активи, проте їхня частка знизилася з 60,9 % у 2022 р. до 50,1 % у 2024 р. З іншого боку, частка коштів у централізованих резервах значно підвищилася (з 23,4 до 37,5 %);

- темпи зростання зобов'язань (93,6 %) були в 4 рази вищими за темпи зростання власного капіталу (23,2 %). Це призвело до підвищення частки зобов'язань у пасивах (з 66,3 до 75,6 %) і, як наслідок, до зниження рівня фінансової стабільності компанії;

- основними статтями зростання зобов'язань стали: інші поточні зобов'язання (у 3,4 рази), зобов'язання за страховими контрактами (на 89,7 %) та зобов'язання за виплатами працівникам (на 69,0 %);

- серед видів власного капіталу спостерігалось зростання капіталу в дооцінках (у 2,2 рази) та нерозподіленого прибутку (на 14,2 %), тоді як акціонерний та резервний капітал залишилися незмінними.

Рекомендації для поліпшення майнового стану АТ «СГ «ТАС» (приватне):

- забезпечити випереджальне зростання інвестиційних активів над коштами в централізованих резервах;

- нарощувати основні засоби та нематеріальні активи;

- збільшити частку грошей та їх еквівалентів для підвищення рівня ліквідності;

- зміцнити власний капітал, насамперед за рахунок нерозподіленого прибутку;

- знизити частку зобов'язань за страховими контрактами та зобов'язань за виплатами працівникам у структурі пасивів.

5. У системі показників оцінювання фінансової стійкості страхової компанії запропоновано розмежувати показники фінансової незалежності, ліквідності, наявності власних коштів для покриття зобов'язань.

Хоча коефіцієнт фінансової незалежності знизився з 0,337 у 2022 р. до

0,244 у 2024 р., він залишається у межах нормативних значень (0,2–0,4). Водночас власний капітал не покриває необоротних активів, що призвело до негативного значення власних оборотних коштів, яке за період дослідження зросло у 3 рази.

За коефіцієнтами ліквідності (абсолютної, поточної, загальної) компанія має достатній рівень оцінки, проте їхня динаміка нестійка: суттєве зниження у 2023 р. і подальше невелике зростання у 2024 р.

Зниження коефіцієнта фінансової незалежності у 2024 р. пояснюється випереджальним зростанням зобов'язань (+32,6 %) порівняно зі зростанням власного капіталу (+24,8 %). Натомість зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності (з 1,805 до 2,557) було зумовлене передусім збільшенням поточних фінансових інвестицій, позитивний вплив яких і грошових коштів перевищив негативний вплив зростання поточних зобов'язань.

6. Аналіз фінансових потоків компанії свідчить про нестійку динаміку чистого руху грошових коштів протягом 2022-2024 рр. У 2022 і 2024 рр. зафіксовано чисте надходження коштів на суму 120572 і 2595 тис. грн відповідно. Водночас, 2023 р. позначився чистим витрачанням коштів у розмірі 15767 тис. грн. Ця мінливість обумовлена переважно коливаннями чистого руху коштів від операційної та інвестиційної діяльності. Хоча у 2022-2023 рр. загальний рух коштів був близьким до позитивного, 2023 р. завершився від'ємним чистим результатом. Ситуація покращилася у 2024 р.: незважаючи на негативний показник від операційної діяльності, позитивний чистий рух коштів від інвестиційної діяльності забезпечив формування загального додатного чистого потоку коштів.

7. Напрями, в рамках яких мають здійснюватися заходи з покращення фінансового стану страхової компанії, включають: управління страховими резервами, управління активами та пасивами, тарифна політика та андеррайтинг, скорочення адміністративних витрат, поліпшення портфеля страхових послуг, управління ризиками, збільшення обсягу страхових премій.

Розроблені заходи, спрямовані на поліпшення майнового стану АТ «СГ «ТАС» (приватне), передбачають: вдосконалення управління активами та інвестиціями, оптимізацію страхових операцій, збільшення доходів та контроль витрат, підвищення капіталізації, зміцнення репутації та довіри.

Напрямами підвищення фінансової стійкості та платоспроможності компанії є: ефективне управління власним капіталом, якісне управління ризиками, зважена інвестиційна політика, ефективне управління страховими резервами, оптимізація операційної діяльності, сильна корпоративна культура та управління.

Вдосконалення управління грошовими потоками АТ «СГ «ТАС» (приватне) передбачає посилення планування та прогнозування грошових потоків, оптимізацію надходжень грошових коштів та вихідних грошових потоків, упровадження системи внутрішнього контролю та моніторингу, управління ризиками ліквідності.

Системна реалізація зазначених напрямів та відповідних практичних заходів щодо поліпшення майнового стану, підвищення фінансової стійкості та платоспроможності, вдосконалення управління грошовими потоками дозволить АТ «СГ «ТАС» (приватне) поліпшити ключові параметри фінансового стану та зміцнити позиції на ринку страхових послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агрес О., Рубай О., Синявська Л. Удосконалення управління фінансовими ризиками страхової компанії з метою підвищення її фінансової надійності. *Аграрна економіка*. 2023. № 3/4. С. 61-67.
2. Активи страховика. URL: <http://www.harant.com.ua/dictionary/aktyvy-strahovuka/> (дата звернення: 02.05.2025).
3. Бакалова Н. М. Модель фінансового аналізу страхової компанії. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 5. С. 243-252.
4. Балицька М. В. Забезпечення фінансової стійкості страхової компанії в Україні: автореф. дис. к-та екон. наук: 08.00.08; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2019. 23 с.
5. Борисова В., Селезень О., Ждек В. Фінансовий аналіз стійкості страхових компаній. *Управління змінами та інновації*. 2024. № 10. С. 61-65. URL: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2024-10-12> (дата звернення: 08.05.2025).
6. Братюк В. П. Сучасний стан страхового ринку в Україні. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2022. Вип. 12. URL: <http://tnveconom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/244/239> (дата звернення: 13.05.2025).
7. Вдовенко Л. О. Фінансова безпека страхових компаній в умовах нестабільного ринкового середовища функціонування. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 4 (37). С. 73-79.
8. Віленчук О. М. Інноваційні стратегії управління діяльністю страхових компаній: міжнародний та національний контексти. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2021. Випуск 41. С. 65-70.
9. Длугопольський О. В., Хропонюк Д. О. Сучасні проблеми та перспективи розвитку страхового ринку України. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 1. С. 118-126.
10. Журавка О. С., Бахтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч.

посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

11. Журавка О. С., Діденко І. В., Колесник А. І. Фактори впливу на фінансову безпеку страхових компаній. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 5. С. 15-20.

12. Журавка О. С., Темченко А. Р., Федорченко В. Г. Теоретичні підходи до визначення фінансової стійкості страхових компаній. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 22, частина 1. С. 117-122.

13. Кисільова І., Величко А. Оцінка фінансової надійності страхової організації. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 28. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-2> (дата звернення: 16.06.2025).

14. Кнейслер О., Король С., Спасів Н. Прагматизм управління фінансовою стійкістю страхових компаній в Україні. *Світ фінансів*. 2023. № 3(72). С. 99-110. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1537> (дата звернення: 21.08.2025).

15. Ковтун Л. А., Тютюнник Ю. М. Оцінювання фінансового стану страхової компанії за допомогою тестів раннього попередження. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 21 листопада 2024 року). Полтава, 2024. С. 171-173.

16. Король С. Оптимізація фінансової стійкості страхових компаній як запорука сценаріїв їх розвитку. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 1. С. 306-312.

17. Король С. Сучасний стан та перспективи розвитку страхового ринку України. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 4. С. 204-210. URL: <https://doi.org/10.35774/econa2020.04.204> (дата звернення: 25.05.2025).

18. Коцюрба О. Ю., Насипайко Д. С. Страховий ринок України: сучасний стан та проблеми розвитку. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2020. Вип. 5 (38). С. 284-291.

19. Кривошлик Т. Д. Грошові потоки у фінансовому менеджменті страхової компанії. *Інфраструктура ринку*. 2024. Випуск 24. С. 92-98. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2024/79_2024/18.pdf (дата звернення: 17.07.2025).

20. Куряча Н. В., Рябошапка В. Г. Оцінка фінансової стійкості страхової компанії. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2019. № 5 (110). С. 197-201.

21. Марина А., Пеценко М. Страховий ринок України в умовах війни. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 5. С. 44-51.

22. Матвійчук В. І., Хамула А. В. Оцінка та забезпечення надійності міжнародних страхових організацій на фінансовому ринку України. *Економіка і організація управління*. 2020. № 4 (40). С. 107-119.

23. Методика рейтингового оцінювання фінансової надійності (стійкості) страховика (редакція від 30.10.2023). НРА «Рюрік». URL: [metod_insurstab-final.pdf](#) (дата звернення: 24.04.2025).

24. Міжнародні стандарти фінансової звітності / *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення: 15.04.2025).

25. Момоход О. Напрями вдосконалення управління грошовими потоками страхової компанії. *Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету обліку та фінансів : Збірник доповідей науково-практичних конференцій здобувачів вищої освіти за результатами проходження виробничих та технологічних практик*. 2025. Випуск 18. Полтава : ПДАУ, 2025. С. 97-99.

26. Нагайчук Н. Г. Фінансова безпека і стійкість страховика: порівняння понять та умов забезпечення. *Фінансовий простір*. 2018. № 3 (31). URL: <https://ofp.cibs.ubs.edu.ua/files/1803/18nngtuz.pdf> (дата звернення: 09.06.2025).

27. НАСУ. Асоціація страховиків. Страхування. Показники діяльності

страховиків. URL: <https://www.nasu.com.ua/> (дата звернення: 16.05.2025).

28. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07 лютого 2013 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 17.04.2025).

29. Національний банк України. Стратегія розвитку фінансового сектору в Україні. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU (дата звернення: 11.05.2025).

30. Озерова А. Г., Левкович О. В. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 230-235. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2020&abstract=2020_7_0_230_235 (дата звернення: 17.09.2025).

31. Олійник В. Фінансова стійкість страхових компаній : монографія. Київ : Унів. кн., 2023. 287 с.

32. Основні показники діяльності страхових компаній (у розрізі установ), відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 835 / Наглядова статистика НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 15.05.2025).

33. Пікус Р. В., Заколюдажний В. О. Інноваційний розвиток страхової діяльності як основа підвищення її ефективності. *Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Економіка*. 2023. № 168. С. 72-80.

34. Показники діяльності страховиків / Наглядова статистика НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 15.05.2025).

35. Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: Розпорядження Нацкомфінпослуг України від 07 червня 2018 р. № 850 / *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18> (дата звернення: 10.04.2025).

36. Положення про порядок формування страховиком технічних резервів:

Постанова Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 р. № 203 / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0203500-23#Text> (дата звернення: 10.04.2025).

37. Попович Д., Біда М., Закорко К. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*. 2023. № 115. С. 110-114.

38. Приватне акціонерне товариство «Страхова група «ТАС». Фінансова звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та звіт незалежного аудитора, 31 грудня 2023 року [електронний ресурс]. URL: https://sgtas.ua/storage/public_files/f5iOLRVLuqNzvjQsEybr0dxEERf9hXNwCOD2UK8S.pdf (дата звернення: 05.05.2025).

39. Приватне акціонерне товариство «Страхова група «ТАС». Фінансова звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та звіт незалежного аудитора, 31 грудня 2024 року [електронний ресурс]. URL: https://sgtas.ua/zvitnist_ta_audyt_2024/ (дата звернення: 05.05.2025).

40. Приказюк Н., Щука Ю. Оцінка фінансової стійкості страхових компаній в умовах нових викликів. *Економічний аналіз*. 2023. Том. 33. № 2. С. 110-120.

41. Про страхування : Закон України від 18 листопада 2021 р. № 1909-IX, ред. від 01 січня 2024 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#n2320> (дата звернення: 31.03.2025).

42. Путінцев А. В, Горлач А. С. Фінансова стійкість страхового ринку України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Вип. 31. С. 95-98.

43. Рейтинги Приватного акціонерного товариства «Страхова група «ТАС». URL: <https://sgtas.ua/finance-of-company/rejting/> (дата звернення: 06.05.2025).

44. Рейтингова шкала фінансової стійкості страхової компанії. URL: <https://ibi.com.ua/UK/pravila-ta-reguljuvannja-upravlinnya-rejtinguvannyam-rejtingovye-shkaly-rejtingovaya-shkala-finansovoj-ustojchivosti-strakhovoj->

компанії/ (дата звернення: 22.05.2025).

45. Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17 березня 2005 р. № 3755 / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3755486-05/ed20050317/find?text> (дата звернення: 30.04.2025).

46. Рибак О., Сенчук Г. Дослідження фінансового стану страхових компаній в період дії воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 63. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4128> (дата звернення: 25.08.2025).

47. Рудь І. Ю., Мальцева А. С. Аналіз та оцінка фінансового стану страхової компанії. *Інфраструктура ринку*. 2021. Випуск 54. С. 229-233.

48. Савченко О., Пустовіт О. Матриця фінансового розвитку та оптимізація фінансової стратегії страхової компанії (на прикладі ПрАТ «СК «ЄВРОІНС Україна»). *Development Service Industry Management*. 2023. № 4. С. 81-85. URL: <https://dsim.khmnpu.edu.ua/index.php/dsim/article/view/33> (дата звернення: 05.09.2025).

49. Селіверстова Л. С. Тенденції розвитку страхового ринку України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 3. С. 10-14.

50. Сич О. А., Павлюк Х. П. Оцінка фінансової стійкості страхової компанії. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6704> (дата звернення: 20.06.2025).

51. Соловей К. В. Аналіз фінансової стійкості страхових компаній України. *Економіка та управління підприємствами*. 2020. № 5 (79). С. 95-101.

52. Сосновська О. О. Страхування: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.

53. Статистика страхового ринку України. FORINSURER: Форіншурер – журнал про страхування та InsurTech. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата

звернення: 15.05.2025).

54. Татарин Н. Б., Підручняк К. П. Особливості фінансової діяльності страхових компаній в Україні. *Молодий вчений*. 2022. № 5 (105). С. 30-35.

55. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз підприємств : навч. посіб. [Електронне видання]. Полтава : ПДАУ, 2024. 350 с.

56. Тютюнник Ю. М., Момоход О. Ю. Особливості аналізу активів і пасивів балансу страхової компанії. *Управління розвитком соціально-економічних систем* : Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (присвячена пам'яті професора Григорія Євтіювича Мазнева) (м. Харків, 06-07 березня 2025 року). Харків : ДБТУ. Ч. 2. 2025. С. 537-541.

57. Тютюнник Ю. М., Томілін О. О., Тютюнник С. В., Копил Д. С., Момоход О. Ю. Моделювання факторів формування показників результатів діяльності страхової компанії. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. Том 2, № 4. С. 7-16. URL: <https://journals.csr.com.ua/index.php/sustainability/article/view/109/121>.

58. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. Вплив руху грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності на ефективність грошових потоків страхової компанії. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні* : Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції 1-2 березня 2024 року : збірник наукових праць [Електронний ресурс]. Вінниця : ВНТУ, 2024. С. 194-196.

59. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В., Рудич А. І. Особливості моделювання кредитоспроможності суб'єктів фінансової та страхової діяльності. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. № 1 (28). С. 91-97. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/vipusk-28-2021> (дата звернення: 27.04.2025).

60. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. Структурно-динамічна характеристика активів страховиків України. *Сучасний стан, проблеми та*

перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції до 80-річчя від дня заснування банківського інституту (17 травня 2024 року, м. Харків, Україна) [Електронний ресурс]. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. С. 159-161.

61. Тютюнник Ю. М. Характеристики майнового стану страховиків України за інформацією пасиву балансу. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 21 листопада 2024 року). Полтава, 2024. С. 387-388.

62. Федішин М. П., Попова Л. В., Верещагіна О. Ю. Сучасні реалії ризикменеджменту в страхових компаніях. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 61. С. 227-233. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2021/61_2021/43.pdf (дата звернення: 16.09.2025).

63. Федішин М. П., Попова Л. В., Кучерівська С. С. Фінанси страхових організацій: у схемах і таблицях : навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 228 с.

64. Фінансові показники Приватного акціонерного товариства «Страхова група «ТАС». URL: <https://sgtas.ua/finance-of-company/finansovi-pokazniki/> (дата звернення: 15.05.2025).

65. Холодна Ю. Ризико-орієнтований підхід до покращення фінансового стану страхових компаній в сучасних умовах. *Право та інновації*. 2025. № 3 (47). С. 137-143. URL: <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/1203> (дата звернення: 31.08.2025).

66. Цуркан І. М., Остапенко А. О. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/57.pdf (дата звернення: 15.08.2025).

Додатки

АТ «СГ «ТАС» (приватне)
Звіт про фінансовий стан

станом на 31 грудня

	Примітка	2023	2022
АКТИВИ			
Гроші та їх еквіваленти	5	107 045	122 529
Інвестиційні активи	6	1 706 793	1 468 029
Активи за контрактами з перестраховування	16(1.3)	91 602	93 225
Активи за контрактами страхування	7	4 719	12 670
Інші активи	8	29 100	19 059
Кошти, що розміщені в централізованих резервах	9	1 010 777	563 387
Нематеріальні активи	10	3 158	3 845
Активи з права використання	11	23 809	24 991
Власна нерухомість та обладнання	11	157 513	101 735
Активи, всього		3 134 517	2 409 470
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	13	20 017	47 604
Інші поточні зобов'язання	13	250 590	92 758
Зобов'язання за страховими контрактами	16(1.3)	2 017 085	1 412 959
Зобов'язання з оренди	11	26 762	29 113
Зобов'язання за виплатами працівникам	14	19 938	16 304
Зобов'язання за відстроченим податком на прибуток			
Зобов'язання, всього		2 334 392	1 598 738
Капітал			
Акціонерний капітал		102 000	102 000
Капітал у дооцінках	11	140 605	81 103
Нерозподілений прибуток		541 123	611 232
Інші резерви		16 397	16 397
Капітал, всього	12	800 125	810 732
Капітал та зобов'язання, всього		3 134 517	2 409 470

АТ «СГ «ТАС» (приватне)
Звіт про прибутки та збитки

рік, що закінчився 31 грудня

у тисячах гривень	Примітка	2023	2022
Дохід від страхування	16(1.4.1.)	3 021 124	2 379 921
Витрати на страхові послуги	16(1.4.1.)	(3 043 657)	(2 012 102)
Чисті витрати за контрактами з перестраховання	16(1.4.1.)	(121 486)	(82 175)
Результат страхових послуг	16(1.4.1.)	(144 019)	285 644
Відсотковий дохід від фінансових активів, що не вимірюються за справедливою вартістю через прибуток/збиток	17	364 736	228 760
Чисті збитки від знецінення фінансових активів	6	(15 644)	(7 518)
Чистий інвестиційний дохід		349 092	221 242
Фінансові доходи за наданими страховими контрактами		7 862	17 755
Фінансові витрати від наявних контрактів на перестраховання		(301)	(1 486)
Чисті фінансові витрати на страхуванні		7 561	16 269
Чистий результат від страхування та інвестицій		212 635	523 154
Інші фінансові витрати	18	(7 175)	(6 653)
Інші операційні витрати	19	(153 633)	(110 948)
Частина прибутку в асоційованих та спільних компаніях, що обліковується за методом участі в капіталі			
Прибуток до податку на прибуток		51 826	405 553
Витрати з податку на прибуток	15	(21 441)	(70 974)
Прибуток за рік		30 385	334 579
Інший сукупний дохід за рік, без податків			
Всього сукупний дохід за рік		30 385	334 579

АТ «СГ «ТАС» (приватне)
Звіт про рух грошових коштів

у тисячах гривень	2023 рік	2022 рік
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності		
Надходження від:		
Надходження від страхових премій	3 224 092	2 281 798
Цільового фінансування	1 697	1 957
Надходження від операційної оренди	8 044	6 002
Інші надходження	556 093	109 097
Витрачання на оплату:		
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	(1 678 881)	(1 234 016)
Праці	(158 160)	(117 029)
Відрахувань на соціальні заходи	(39 870)	(32 778)
Зобов'язань з податків і зборів	(189 542)	(147 381)
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток</i>	<i>(142 859)</i>	<i>(112 177)</i>
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з ПДВ</i>	<i>(1 411)</i>	<i>(1 180)</i>
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів</i>	<i>(45 271)</i>	<i>(34 024)</i>
Інші витрачання	(1 333 703)	(764 828)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	389 770	102 823
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності		
Надходження від:		
Реалізації фінансових інвестицій	306 855	165 625
Отриманих відсотків	275 359	180 754
Витрачання на:		
Придбання фінансових інвестицій	(884 792)	(235 889)
Придбання необоротних активів	(7 998)	(8 180)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	(310 575)	102 310
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності		
Витрачання на:		
Сплату дивідендів	(94 961)	(84 561)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	(94 961)	(84 561)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	(15 767)	120 572
Залишок коштів на початок року	122 529	1 637
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	283	320
Залишок коштів на кінець року	107 045	122 529

АТ «СГ «ТАС» (приватне)

Звіт про фінансовий стан

станом на 31 грудня

<i>У тисячах гривень</i>	Примітка	2024	2023
АКТИВИ			
Гроші та їх еквіваленти	5	109 817	107 045
Інвестиційні активи	6	2 052 624	1 706 793
Активи за контрактами перестраховування	16(1.3)	126 518	91 602
Активи за контрактами страхування	7	15 044	4 719
Інші активи	8	35 939	29 100
Кошти в централізованих резервах	9	1 534 224	1 010 777
Нематеріальні активи	10	2 212	3 158
Активи з права використання	11	26 417	23 809
Власні основні засоби	10,11	190 659	157 513
Активи, всього		4 093 454	3 134 517
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Поточні зобов'язання з податку на прибуток	13	44 682	20 017
Інші поточні зобов'язання	13	314 309	250 590
Зобов'язання за страховими контрактами	16(1.3)	2 680 505	2 017 085
Зобов'язання з оренди	11	27 782	26 762
Зобов'язання за виплатами працівникам	14	27 546	19 938
Зобов'язання за відстроченим податком на прибуток			
Зобов'язання, всього		3 094 824	2 334 392
Капітал			
Акціонерний капітал		102 000	102 000
Капітал у дооцінках	11	182 026	140 605
Резервний капітал		16 397	16 397
Нерозподілений прибуток		698 206	541 123
Капітал, разом	12	998 629	800 125
Капітал та зобов'язання, всього		4 093 454	3 134 517

АТ «СГ «ТАС» (приватне)

Звіт про прибутки та збитки

рік, що закінчився 31 грудня

<i>У тисячах гривень</i>	Примітка	2024	2023
Дохід від страхування	16(1.4.1.1)	4 286 288	3 021 124
Витрати на страхові послуги	16(1.4.1.2)	-4 371 399	-3 043 657
Чисті витрати за контрактами з перестраховання	16(1.4.1.3)	-157 623	-121 486
Результат від страхової діяльності		-242 734	-144 019
Відсотковий дохід від фінансових активів, що не вимірюються за справедливою вартістю через прибуток/збиток	17	471 607	364 736
Чисті збитки від знецінення фінансових активів	6	-34 266	-15 644
Чистий інвестиційний дохід		437 341	349 092
Фінансові доходи за наданими страховими контрактами		-2741	7 862
Фінансовий дохід від наявних контрактів на перестраховання		375	-301
Чисті фінансові витрати на страхуванні		-2366	7 561
Чистий результат від страхування та інвестицій		192 241	212 635
Інші фінансові витрати	18	-7 446	-7 175
Інші операційні витрати	19	0	-153 633
Інші операційні доходи	19	15 098	0
Прибуток до податку на прибуток		199 893	51 826
Витрати з податку на прибуток	15	-42 809	-21 441
Прибуток за рік		157 084	30 385

Звіт про рух грошових коштів

<i>у тисячах гривень</i>	2024 рік	2023 рік
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності		
Надходження від:		
Надходження від страхових премій	4 589 610	3 224 092
Цільового фінансування	1 440	1 697
Надходження від операційної оренди	4 689	8 044
Інші надходження	769 067	556 093
Витрачання на оплату:		
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	-2 831 222	-1 678 881
Праці	-217 577	-158 160
Відрахувань на соціальні заходи	-47 458	-39 870
Зобов'язань з податків і зборів	-206 723	-189 542
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток</i>	<i>-148 847</i>	<i>-142 859</i>
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з ПДВ</i>	<i>-1 903</i>	<i>-1 411</i>
<i>Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів</i>	<i>-55 974</i>	<i>-45 271</i>
Інші витрачання	-2 508 853	-1 333 703
Чистий рух коштів від операційної діяльності	-447 028	389 770
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності		
Надходження від:		
Реалізації фінансових інвестицій	699 906	306 855
Придбання необоротних активів	67	
Отриманих відсотків	321 528	275 359
Витрачання на:		
Придбання фінансових інвестицій	-571 878	-884 792
Придбання необоротних активів	0	-7 998
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	449 622	-310 575
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності		
Витрачання на:		
Сплату дивідендів	-	-94 961
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-	-94 961
Чистий рух грошових коштів за звітний період	2 595	-15 767
Залишок коштів на початок року	107 045	122 529
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	178	283
Залишок коштів на кінець року	109 817	107 045

Додаток В

Склад, структура та динаміка активів страховиків України за 2024 р.

Вид активів	На початок року		На кінець року		Зміна (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
Активи – всього	61939147	100,0	72818881	100,0	+10879734	-	+17,6
Нематеріальні активи	547822	0,9	715660	1,0	+167838	+0,1	+30,6
Нерухоме майно	2618305	4,2	2860697	3,9	+242392	-0,3	+9,3
Інші основні засоби	349881	0,6	388186	0,5	+38305	-0,1	+10,9
Внески страховика, що є учасником фінансової групи, до статутних капіталів інших страховиків – учасників цієї фінансової групи	588383	0,9	553331	0,8	-35052	-0,1	-6,0
Акції	138296	0,2	83981	0,1	-54315	-0,1	-39,3
Облігації	22170212	35,8	23317877	32,0	+1147665	-3,8	+5,2
Інші інвестиції	169464	0,3	517279	0,7	+347815	+0,4	у 3,1 р. б.
Технічні резерви за договорами вихідного перестрахування	4047356	6,5	4154645	5,7	+107289	-0,8	+2,7
Дебіторська заборгованість за операціями страхування та перестрахування	466889	0,8	444182	0,6	-22707	-0,2	-4,9
Інша дебіторська заборгованість	839700	1,3	957673	1,3	+117973	-	+14,0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	6046544	9,8	8118965	11,2	+2072421	+1,4	+34,3
Грошові кошти на поточному рахунку	4369978	7,1	5407479	7,4	+1037501	+0,3	+23,7
Банківські вклади (депозити)	18240904	29,4	23941717	32,9	+5700813	+3,5	+31,3
Готівка в касі	661	0,0	1049	0,0	+388	-	+58,7
Інші активи, що не включені до попередніх статей активу	1344752	2,2	1356160	1,9	+11408	-0,3	+0,9

Додаток Г

Склад, структура та динаміка пасивів страховиків України за 2024 р.

Вид активів	На початок року		На кінець року		Зміна (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
Пасиви – всього	61939147	100,0	72818881	100,0	+10879734	-	+17,6
1. Власний капітал та резерви	24919122	40,2	31530009	43,3	+6610887	+3,1	+26,5
Статутний капітал	4950141	8,0	5550659	7,6	+600518	-0,4	+12,1
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	18000	0,0	200000	0,3	+182000	+0,3	у 11,1 р. б.
Емісійний дохід	1565686	2,5	1573474	2,2	+7788	-0,3	+0,5
Інша частка участі в капіталі	90247	0,1	123914	0,2	+33667	+0,1	+37,3
Резервний капітал	899564	1,5	1051626	1,4	+152062	-0,1	+16,9
Резерв переоцінки фінансових активів	548006	0,9	705355	1,0	+157349	+0,1	+28,7
Резерв переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	1674069	2,7	1846092	2,5	+172023	-0,2	+10,3
Інші резерви	220411	0,4	276663	0,4	+56252	-	+25,5
Нерозподілений прибуток попередніх періодів	11964192	19,3	11291887	15,5	-672305	-3,8	-5,6
Прибуток звітного періоду	-	-	3884794	5,3	+3884794	+5,3	×
Резерв узгодження	2988806	4,8	5025545	6,9	+2036739	+2,1	+68,1
2. Забезпечення та зобов'язання	36999763	59,8	41268222	56,7	+4268459	-3,1	+11,5
Технічні резерви	31985715	51,7	36653660	50,3	+4667945	-1,4	+14,6
з них: резерв премій	19995020	32,3	22800445	31,3	+2805425	-1,0	+14,0
резерв збитків	11990695	19,4	13853216	19,0	+1862521	-0,4	+15,5
Кредиторська заборгованість за операціями страхування та перестраховування	1228882	2,0	1093901	1,5	-134981	-0,5	-11,0
Інша кредиторська заборгованість	1325087	2,1	1207553	1,7	-117534	-0,4	-8,9
Інші забезпечення та зобов'язання	2460079	4,0	2313108	3,2	-146971	-0,8	-6,0
3. Інші позабалансові зобов'язання	20262	0,0	20650	0,0	+388	-	+1,9

Додаток Д

Склад, структура та динаміка активів АТ «СТ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр. (станом на кінець року)

Вид активів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміна (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
Активи – всього	2409470	100,0	3134517	100,0	4093454	100,0	+1683984	-	+69,9
Гроші та їх еквіваленти	122529	5,1	107045	3,4	109817	2,7	-12712	-2,4	-10,4
Інвестиційні активи	1468029	60,9	1706793	54,5	2052624	50,1	+584595	-10,8	+39,8
Активи за контрактами з перестрашування	93225	3,9	91602	2,9	126518	3,1	+33293	-0,8	+35,7
Активи за контрактами страхування	12670	0,5	4719	0,2	15044	0,4	+2374	-0,1	+18,7
Інші активи	19059	0,8	29100	0,9	35939	0,9	+16880	+0,1	+88,6
Кошти в централізованих резервах	563387	23,4	1010777	32,2	1534224	37,5	+970837	+14,1	у 2,7 р. б.
Нематеріальні активи	3845	0,2	3158	0,1	2212	0,1	-1633	-0,1	-42,5
Активи з права використання	24991	1,0	23809	0,8	26417	0,6	+1426	-0,4	+5,7
Власні основні засоби	101735	4,2	157513	5,0	190659	4,6	+88924	+0,4	+87,4

Додаток Е

Склад, структура та динаміка пасивів АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр. (станом на кінець року)

Вид пасивів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміна (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
Пасиви – всього	2409470	100,0	3134517	100,0	4093454	100,0	+1683984	-	+69,9
1. Зобов'язання	1598738	66,3	2334392	74,5	3094824	75,6	+1496086	+9,3	+93,6
1.1. Поточні зобов'язання з податку на прибуток	47604	2,0	20017	0,6	44682	1,1	-2922	-0,9	-6,1
1.2. Інші поточні зобов'язання	92758	3,8	250590	8,0	314309	7,7	+221551	+3,9	у 3,4 р. б.
1.3. Зобов'язання за страховими контрактами	1412959	58,6	2017085	64,4	2680505	65,5	+1267546	+6,9	+89,7
1.4. Зобов'язання з оренди	29113	1,2	26762	0,9	27782	0,7	-1331	-0,5	-4,6
1.5. Зобов'язання за виплатами працівникам	16304	0,7	19938	0,6	27546	0,6	+11242	-0,1	+69,0
2. Капітал	810732	33,7	800125	25,5	998629	24,4	+187897	-9,3	+23,2
2.1. Акціонерний капітал	102000	4,2	102000	3,3	102000	2,5	-	-1,7	-
2.2. Капітал у дооцінках	81103	3,4	140605	4,5	182026	4,4	+100923	+1,0	у 2,2 р. б.
2.3. Резервний капітал	16397	0,7	16397	0,5	16397	0,4	-	-0,3	-
2.4. Нерозподілений прибуток	611232	25,4	541123	17,2	698206	17,1	+86974	-8,3	+14,2

Додаток Ж

Структура та динаміка надходження і витрачання грошових коштів у результаті операційної діяльності

АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр.

Показник	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміна (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
Надходження від:									
страхових премій	2281798	95,1	3224092	85,1	4589610	85,6	+2307812	-9,5	у 2,0 р. б.
цільового фінансування	1957	0,1	1697	0,0	1440	0,0	-517	-0,1	-26,4
операційної оренди	6002	0,3	8044	0,2	4689	0,1	-1313	-0,2	-21,9
Інші надходження	109097	4,5	556093	14,7	769067	14,3	+659970	+9,8	у 7,0 р. б.
Надходження – усього	2398854	100,0	3789926	100,0	5364806	100,0	+2965952	-	у 2,2 р. б.
Витрачання на оплату:									
зобов'язань за страховими контрактами	1234016	53,8	1678881	49,4	2831222	48,7	+1597206	-5,1	у 2,3 р. б.
праці	117029	5,1	158160	4,7	217577	3,7	+100548	-1,4	+85,9
відрахувань на соціальні заходи	32778	1,4	39870	1,2	47458	0,8	+14680	-0,6	+44,8
зобов'язань з податків і зборів	147381	6,4	189542	5,5	206723	3,6	+59342	-2,8	+40,3
Інші витрачання	764828	33,3	1333703	39,2	2508853	43,2	+1744025	+9,9	у 3,3 р. б.
Витрачання – усього	2296032	100,0	3400156	100,0	5811833	100,0	+3515801	-	у 2,5 р. б.
Чистий рух коштів від операційної діяльності	102823	×	389770	×	-447028	×	-549851	×	×

Додаток 3

Структура та динаміка надходження і витрачання грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр.

Показник	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміна (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
Надходження від:									
реалізації фінансових інвестицій	165625	47,8	306855	52,7	699906	68,5	+534281	+20,7	у 4,2 р. б.
продажу необоротних активів	-		-	-	67	0,0	+67	+0,0	×
отриманих відсотків	180754	52,2	275359	47,3	321528	31,5	+140774	-20,7	+77,9
Надходження – усього	346379	100,0	582214	100,0	1021501	100,0	+675122	-	у 2,9 р. б.
Витрачання на:									
придбання фінансових інвестицій	235889	96,6	884792	99,1	571878	100,0	+335989	+3,4	у 2,4 р. б.
придбання необоротних активів	8180	3,4	7998	0,9	-	-	-8180	-3,4	-100,0
Витрачання – усього	244069	100,0	892790	100,0	571878	100,0	+327809	-	у 2,3 р. б.
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	102310	×	-310575	×	449622	×	+347312	×	у 4,4 р. б.

Додаток И

Структура та динаміка надходження і витрачання грошових коштів у результаті фінансової діяльності

АТ «СГ «ТАС» (приватне) за 2022-2024 рр.

Показник	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміна (+,-) 2024 р. до 2022 р.		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
Витрачання на:									
сплату дивідендів	84561	100,0	94961	100,0	-	-	-84561	-100,0	-100,0
Витрачання – усього	84561	100,0	94961	100,0	-	100,0	-84561	-100,0	-100,0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-84561	×	-94961	×	-	×	+84561	×	×